

EESTI LINNADE JA VALDADE LIIT
ASSOCIATION OF ESTONIAN CITIES AND MUNICIPALITIES

Finants- ja haridusvaldkonna ühisseminar

2025

Lisatasu

- Õppenõukogu protokollimine
- Käterätikute pesemine
- Külaliste vastuvõtmine

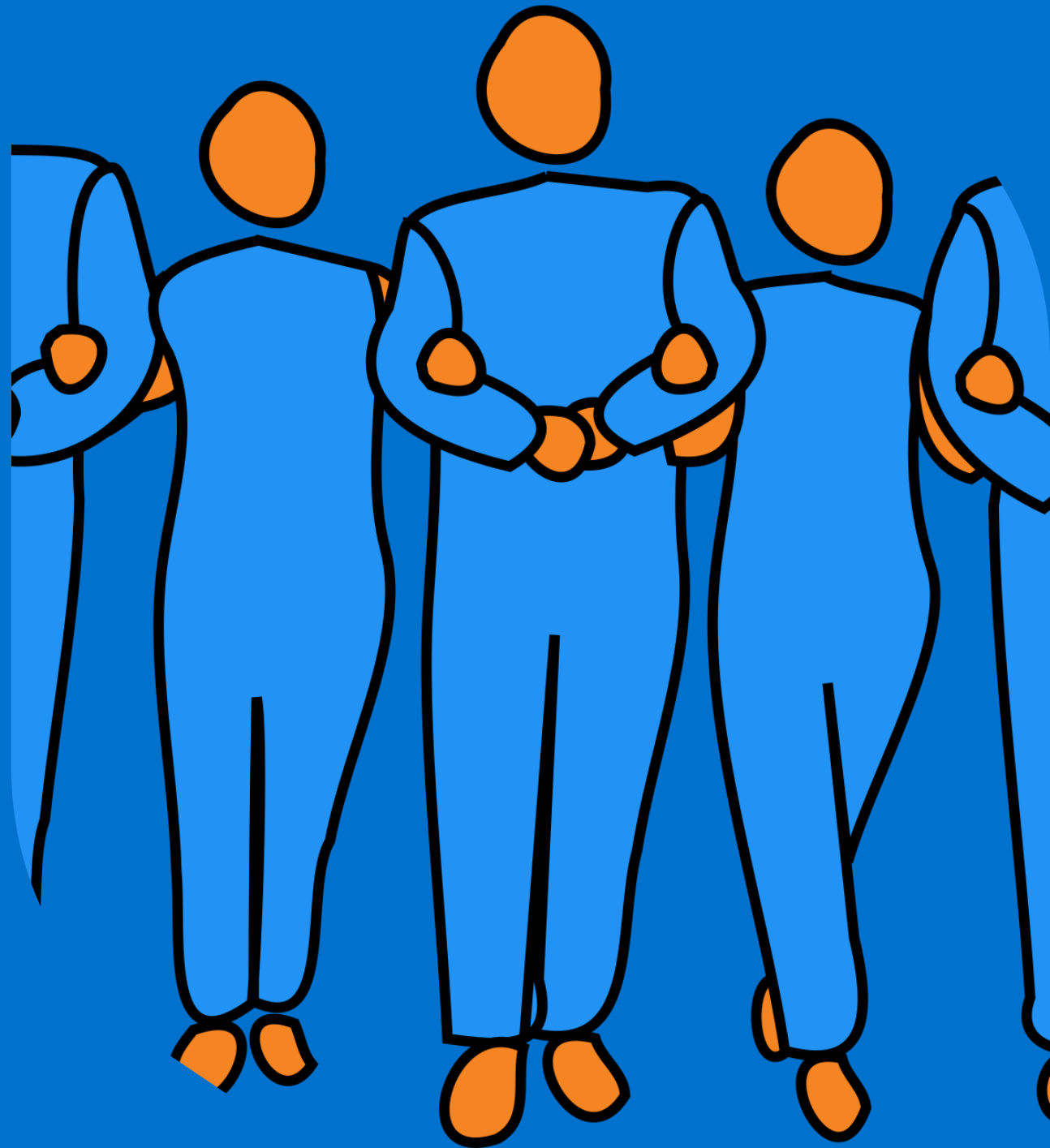
HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Rahastamisest, tööst ja palgast

Heidi Uustalu

Haridusjuhtimise ja õpetajapoliitika
valdkonna juht

23. 04. 2025

Rahastamise põhimõtted

- **Kooli pidajatele eraldatakse** riigieelarvest igal aastal **haridustoetust õpilaspõhise määra alusel.**
- Riigi poolt eraldatavat õpetajate tööjõukulu toetust saab kasutada nii õpetajate kui ka tugispetsialistide tööjõukulude katmiseks, eeldusel, et tugispetsialistid saavad vähemalt õpetaja palga alammäära.
- Õpetajate tööjõukulude toetus sisaldab nii õpetaja palga **alamäära kui ka diferentseerimiskomponenti** (2025. aastal 20%).

Lisaks üldhariduskoolide õpetajate tööjõukuludele ...

- Koolilõuna toetus,
- üldhariduskooli direktori ja õppealajuhataja palgatoetus e juhtimiskulu,
- õppekirjanduse toetus,
- õpetajate ja juhtide täienduskoolituse toetus,
- tegevuskulude toetus,
- kultuurirahits,
- õpilaskodude toetus,
- koolieelsete lasteasutuste õpetajate tööjõukulu toetus,
- huvihariduse- ja huvitegevuse toetus

Õpilaspõhine määr

Õpetaja kuine töötasu (1820+20%)	2184
Õpetaja aastane töötasukulu (2184 € x 12 kuud x 33,8% maksud)	35 066
Õpetaja tööjõukulu määr õpilase kohta (35 066 € /15 õpilase ja õpetaja suhtarv)	2338

Õpilaspõhise määra arvestamise valem

Põhikooli suhtarvu 15 arvestuse näide:

- $3 \text{ paralleeli} \times 24 \text{ õpilast klassis} \times 9 \text{ klassi} = 648 \text{ õpilaste arv}$
- $302 \text{ keskmine arvestuslik vajadus ainetundide järgi nädalas} \times 3 \text{ paralleeli} = \mathbf{906 \text{ ainetundi}}$
- $906 \text{ tundi} / 21 \text{ keskmine õppetundide arv õpetaja täistööaja sees} = \mathbf{43,1 \text{ õpetaja arvestuslikud ametikohad}}$
- $648 \text{ õpilaste arv} / 43,1 \text{ õpetaja ametikohti} = \mathbf{\text{suhtarv } 15}$

Gümnaasiumi suhtarvu 15 arvestuse näide:

- $5 \text{ paralleeli} \times 32 \text{ õpilast klassis} \times 3 \text{ klassi} = \mathbf{480 \text{ õpilast}}$
- $672 \text{ kursust} / 21 \text{ keskmine õppetundide arv õpetaja täistööaja sees} = \mathbf{32 \text{ õpetaja arvestuslikud ametikohad}}$
- $480 \text{ õpilaste arv} / 32 \text{ õpetaja ametikohti} = \mathbf{\text{suhtarv } 15}$

Rahastamise põhimõtted

- Riik eraldab õpetajate tööjõukulude toetuse vastavalt õpilaste arvule kohalikus omavalitsuses (tööjõukulu määr õpilase kohta).
- Omavalitsusi diferentseeritakse koefitsiendiga (1,008 kuni 2,040).
- Haridustoetusega eraldatakse regionaalsete koefitsientidega põhikooli statsionaarses õppes lisaraha ca 36 mln € ja gümnaasiumi statsionaarses õppes ca 0,7 mln €.
- **Kooli pidaja määrab õpetajate ametikohtade arvu, palga, töötingimused, kujundab koolivõrgu ja katab kõik koolide eelarvega seotud kulud, sealhulgas õpetajate ametikohtade kulu.**

Riigieelarve seaduses kohaliku omavalitsuse üksustele määratud toetusfondi vahendite jaotamise ja kasutamise tingimused ja kord

Õpetajate palkade kasutus 2024. aastal

- Riik ja omavalitsus panustasid kokku **õpetaja palkadeks 327 mln eurot (ilma maksudeta), millest riigi toetus moodustas 98% ja KOV lisapanus 2%.**
- 38 omavalitsust (3,9 mln euro ulatuses) ei ole riigi poolt eraldatud toetust täielikult ära kasutanud, samas kui 41 omavalitsust on kokku panustanud oma vahenditest juurde 10 mln eurot.
- Eraldatud toetuse täiel määral mittekasutamisel võib olla mitu põhjust: ei ole tõesti kasutatud ja vahendid suunati 2025.aastasse, ei jõutud riigi poolt eraldatud toetust ära kasutada (Ida- Virumaa, väikeste koolide meede jne) või makstakse tugispetsialistidele õpetaja tööjõukulu toetuse arvelt.

Üldhariduskoolide pidamiseks antav toetus omavalitsustele

	2023	2024	2025	muutus %	muutus €
Õpetaja tööjõukulu KOKKU	393 043 079	416 867 643	413 480 958	-0,8%	-3 386 685
sh Põhikooli statsionaarne õpe	290 238 854	302 607 547	293 875 698	-2,9%	-8 731 849
sh Gümnaasiumi statsionaarne õpe	37 620 330	37 016 715	36 975 424	-0,1%	-41 291
sh tõhustatud ja eritugi	56 443 561	67 117 902	73 939 717	10,2%	6 821 815
sh mittestatsionaarne ja koduõpe	7 748 879	9 126 731	7 680 494	-15,8%	-1 446 237
sh väikesaared	271 094	318 623	346 680	8,8%	28 057
sh lisavahendid (GÜMN)	720 361	680 125	662 945	-2,5%	-17 180
Tegevuskulutoetus	23 315 689	26 474 875	31 198 154	17,8%	4 723 279
Direktori ja õppealajuhataja tööjõukulu	15 454 980	15 491 207	15 346 159	-0,9%	-145 048
Õppekirjandus	8 316 470	8 193 556	8 030 216	-2,0%	-163 340
Õpetajate ja juhtide täienduskoolitus	1 994 448	1 996 044	1 985 203	-0,5%	-10 841
Koolilõuna	24 797 500	24 351 075	23 964 675	-1,6%	-386 400
Kultuurirahits	1 379 904	1 379 904	1 356 125	-1,7%	-23 779
Jaotatud toetus KOKKU	468 302 070	494 754 304	495 361 490	0,1%	607 186
Õpetaja töötasu alammäär	1749	1820	1820	0,0%	0
Õpetaja töötasu alammäär + diferents	2048	2184	2184	0,0%	0

Õpilaste arvu muutus

	Õpilased 10.11.17	Õpilased 10.11.18	Õpilased 10.11.19	Õpilased 10.11.20	Õpilased 10.11.21	Õpilased 10.11.22	Õpilased 10.11.23	Õpilased 10.11.24	Muutus	Muutus %
KOKKU	139 163	141 053	142 266	143 503	143 207	146 403	145 005	141 093	-3 912	-2,7%
PK	110 287	111 638	112 780	113 056	112 479	115 725	113 222	109 926	-3 296	-2,9%
GÜM	16 873	16 555	16 458	17 313	17 118	16 567	15 275	15 297	22	0,1%
<i>tõhustatud ja eritugi</i>	<i>6 649</i>	<i>7 579</i>	<i>7 603</i>	<i>7 822</i>	<i>8 586</i>	<i>9 518</i>	<i>10 752</i>	<i>11 825</i>	<i>1 073</i>	<i>10,0%</i>
<i>Mittestatsionaarne õpe</i>	<i>5 098</i>	<i>5 085</i>	<i>5 144</i>	<i>5 036</i>	<i>4 712</i>	<i>4 269</i>	<i>5 422</i>	<i>3 718</i>	<i>-1 704</i>	<i>-31,4%</i>
<i>Koduõpe lapsevanema soovil</i>	<i>256</i>	<i>196</i>	<i>281</i>	<i>276</i>	<i>312</i>	<i>324</i>	<i>334</i>	<i>327</i>	<i>-7</i>	<i>-2%</i>
<i>HEV õpilaste osakaal kogu õpilaste arvust</i>	<i>4,8%</i>	<i>5,4%</i>	<i>5,3%</i>	<i>5,5%</i>	<i>6,0%</i>	<i>6,5%</i>	<i>7,4%</i>	<i>8,4%</i>		

Kitsaskohad

Põhiline põhjus, miks KOVid panustavad õpetajate palgarahasse juurde, on väiksem õpilase - õpetaja suhtarv (väiksem kui mudeliga eraldatud), mida mõjutavad:

- eriklasside arv,
- õpilaste väike arv eriklassides,
- temporühmad,
- õpiabitunnid,
- tavaklassides väiksem õpilaste arv,
- valikainete arv.

Kitsaskohad KOV silmade läbi

- Tavaklassis on õpilaste keskmine arv väiksem kui 24,
- põhikoolis haridusliku erivajadusega õpilaste toetamiseks vajalik tööjõukulu (väikeklassid ja -rühmad, tasemerühmad jms) on suurem kui riigipoolne rahastusmudel ette näeb,
- põhikooli ja gümnaasiumi rahastusmudeli loogika peaks olema erinev.

Lisatasu

- Tubade tuulutamine
- Matemaatika klassi uue nutitahvli rakendamise eest
- Füüsika õppevahendite korrastamise eest

Saue Vallavalitsus

Saue valla haridusasutused ja kulud töötasudele - mudelid

Birgit Tammjõe-Tulp

Saue valla haridusosakonna juhataja

23.04.2025 Narva - Jõesuu

Foto: Valdur Vacht

Saue Vallavalitsus

Eellugu

- 2017. a sügisel ühines 4 väga erineva suuruse ja tavadega kohalikku omavalitsust – Saue, Kernu ja Nissi vallad ning Saue linn.
- Tekkis üks Eesti suurimaid valdasid – täna on Saue vallas 4 põhikooli, 3 põhikool – lasteaeda ja 8 lasteaeda.

Saue Vallavalitsus

Uus olukord

- Olime olukorras, kus samadel ametikohtadel töötavate inimeste töötasud olid uue valla piires väga erinevad.
- Ühinemisleping ütles, et peale ühinemist võetakse üle kõige soodsamad tingimused.
- Vastavalt seadusele ei ole võimalik inimeste töölepinguid ühepoolset muuta.

Saue Vallavalitsus

Kuidas edasi?

- Töötasude ühtlustamine (õpetajad, õpetaja abid) uue valla piires.
- Probleem ülejäänud ametikohtadega, sest neid oli erinevates asutustes väga erinevaid. Ühel asutusel oli abiõpetaja, teisel ujumisõpetaja, kolmandal spordijuht jne.
- Tekkis olukord, kus vaadati naabrit ja küsiti samu ametikohti.
- Ehk et oli raske ohjata koosseisude kasvu mõistlike argumentidega.

Saue Vallavalitsus

Lahendus - mudel

- Kes teeb – haridusvaldkonna juht
- Miks teeb – nii vallal kui haridusasutuse juhtidel selged ja ühesed alused ja arusaamad asutuste töötasude eelarve kujunemisest.
- Mille alusel teeb – seaduste, ühinenud valdade praktikate, kohalike poliitikute otsuste ja terve mõistuse alusel.

Seega ei ole mudel teaduspõhine ja on välja töötatud eelpool toodut arvestades just Saue vallale.

Saue Vallavalitsus

Lasteaedade töötasude mudeli põhimõtted

- Baassuurusega lasteaed on 6-rühmaline lasteaed.
- Ametikohtade loetelu tekib seaduste, väljakujunenud praktika ja valla eelarve võimaluste alusel.
- Väiksemate ja suuremate lasteaedade ametikohtade suurus sõltub vajadustest ja võimalustest ja ei ole alati üks - üheses seoses. Nt kui 6-rühmalises lasteaias on 1 õppejuhi koht, siis see ei tähenda, et 18-rühmalises on automaatselt 3 õppejuhi kohta.
- Lasteaia õpetaja töötasu on seotud kooliõpetajate töötasu miinimumiga.

Saue Vallavalitsus

Lasteaedade töötajate palgamudel

Mudel 2025	19-... rühma	13-18 rühma	10-12 rühma	7-9 rühma	6 rühma	4-5 rühma	1-3 rühma	1 ametikoha töötasu
Direktor	1	1	1	1	1	1	1	kokkuleppel
Õppejuht	2,5	2	1,5	1,25	1	0,5	0,25	2222
HEVKO	1	0,5	0,5	0,3	0,2	0	0	1888
Logopeed	2	1,5	1	1	1	0,5	0,25	2444
Muusikaõpetaja								
Õpetaja								
Õpetaja abi								
Assistent								

- ARVUD JA AMETIKOHAD ON NÄITLIKUD EGA OLE SEOTUD SAUE VALLA MUDELIGA!!!

Saue Vallavalitsus

Lasteaedade töötajate palgamudeli alusel ametniku igapäevaselt kasutatav tabel

Lasteaiad 2025	Nõlvaku LA (6 rühma)	Veskitamm i LA (12 rühma)	Saue LA (24 rühma)	Tuleviku LA (6 rühma)				1 ametikoha töötasu
Direktor	1	1	1	1				kokkuleppel
Õppejuht	1	1,5	2,5	1				2222
HEVKO	0,2	0,5	1	0,2				1888
Logopeed	1	1	2	1				2444
Muusikaõpetaja								
Õpetaja								
Õpetaja abi								
Assistent								

- ARVUD JA AMETIKOHAD ON NÄITLIKUD EGA OLE SEOTUD SAUE VALLA MUDELIGA!!!

Saue Vallavalitsus

Koolide töötasude mudeli põhimõtted

- Väiksed koolid kuni 300 õpilast, suured koolid kuni 1200 õpilast, mega suured koolid üle 1200 õpilase.
- Ametikohtade loetelu tekib seaduste, väljakujunenud praktika ja valla eelarve võimaluste alusel.
- Koolide ametikohtade suurus sõltub vajadusest ja võimalusest ja ei ole alati üks-üheses seoses. Nt Kernu koolis (28 õpilast) on 0,5 huvijuhi kohta ja Laagri Koolis (ca 1350 õpilast) 2 ametikohta.
- Õpetaja ametikohad kujunevad vastavalt seadustele - ühe 9-klassilise kooli maksimum tundide arv on 302, mis jagatakse 21 tunniga ja saadakse õpetajate max ametikohtade arv selles koolis.

Saue Vallavalitsus

Koolide töötajate palgamudel

Mudel 2025	1200 kuni ... õpilast	Kuni 1200 õpilast	Kuni 300 õpilast	Kuni 100 õpilast	Täiskoht
Direktor	1	1	1	1	kokkuleppel
Õppealajuhataja/õppekorraldaja	3	2	1	0	2555
Õpetaja					1820
Väikeklassiõpetaja					1820
Abiõpetaja	3	2	1	0	1820
Logopeed	2	2	1	0,5	2444
Huvijuht	2	1,5	1	0,5	2000
Psühholoog	2	2	1	0,5	2222

- ARVUD JA AMETIKOHAD ON NÄITLIKUD EGA OLE SEOTUD SAUE VALLA MUDELIGA!!!

Saue Vallavalitsus

Koolide töötajate palgamudeli alusel ametniku igapäevaselt kasutatav tabel

Koolid 2025	Laagri Kool (1350 õpilast), kaks maja	Saue Kool (955 õpilast)	Ääsmäe PK (256 õpilast)	Kernu PK (28 õpilast)				1 ametikoha töötasu
Direktor	1	1	1	1				kokkuleppel
Õppealajuhataja/õppekorraldaja	3	2	1	0				2555
Õpetaja								1820
Väikeklassiõpetaja								1820
Abiõpetaja	3	2	1	0				1820
Logopeed	2	2	1	0,5				2444
Huvijuht	1,5+0,5	1,5	1	0,5				2000
Psühholoog	2	2	1	0 (valla teenus)				2222

- ARVUD JA AMETIKOHAD ON NÄITLIKUD EGA OLE SEOTUD SAUE VALLA MUDELIGA!!!

Saue Vallavalitsus

Põhimõtted

- Ühesuguseid asutusi rahastatakse ühesugustel alustel.
- Erandid on võimalikud, aga selgelt põhjendatavad. Nt asub kool kahes hoones, seega on vajalik 2 pikapäevarühma õpetajat.
- Õpetajate ja lasteaia õpetaja abide töötasud on kokku lepitud (ei ole mingit dokumenti), ülejäänud eelarve piires otsustab asutuse juht, milliseid ametikohti ja millise töötasuga loob.
- Eelarve on olnud lõtkuga ehk 12,5 kuud, aga hetkel me seda endale lubada ei saa.
- Mudel ei ole staatiline, muutub ajas. N: Laagri kool 2025, lasteaia TTK (tugiteenuste koordineerija).

Saue Vallavalitsus

Mudeli head ...

- Vallal hea prognoosida palju kulub haridusasutustes töötasudele ja seetõttu ka lihtsam eelarvet koostada.
- Asutuse juhil selge arusaam, mille alusel ta raha saab.
- Asutuse juht ei pea muretsema, et äkki mõni teine asutus saab palgaraha mingil põhjusel rohkem kui tema asutus.
- Asutuse juhil õigus töötasude eelarves piires suures osas ise otsustada, millised ametikohad on kõige olulisemad just tema asutuses ja millist töötasu need inimesed saavad.

Saue Vallavalitsus

... ja mudeli vead

- Puudub teaduspõhisus (ja osaliselt ka seaduspõhisus), mistõttu võib vaielda mudeli sisu ja selle alusel antava töötasu fondi kujunemise üle. Sama mure jääb alati siiski ka siis, kui mudelit mitte kasutada.
- Haridusasutuse juhi suur vastutus ja võime tulla toime antud võimalustega. Mõnikord on lihtsam kui antakse täpsed arvud ette, sest siis saab vajadusel vastutuse kellegi teise kaela veeretada.

Saue Vallavalitsus

Midagi veel?

- Mudeli kaasajastamine ja tegeliku eluga kooskõlas hoidmine.
- Oli plaan teha mudel ka lasteaedade ja koolide õppevahendite ja koolituskulude kujunemise aluseks, aga see on meil veel endiselt plaanis.

Saue Vallavalitsus

Täna kuulamast - vaatamast!

birgit@sauevald.ee

Foto: Valdur Vacht

Lisatasu

- Piparkookide ja saiakeste küpsetamise eest
- Jõulupeo kaunistuste väljapanekute hindamise eest
- Dokumentatsiooniga kurssi viimise tasu

**MUDELITE
MÕJU
HARID(T)USELE**

STEPHEN R. COVEY „VÄGA EFEKTIIVSE INIMESE 7 HARJUMUST“

VAJAME PARADIGMA MUUTUST!

PARADIGMA (KREEKA KEELEST)-
NÄIDIS, MUDEL, TEOORIA.

ÜLDISEMAS TÄHENDUSES-KUIDAS
MAAILMA TAJUME, MÕISTAME?

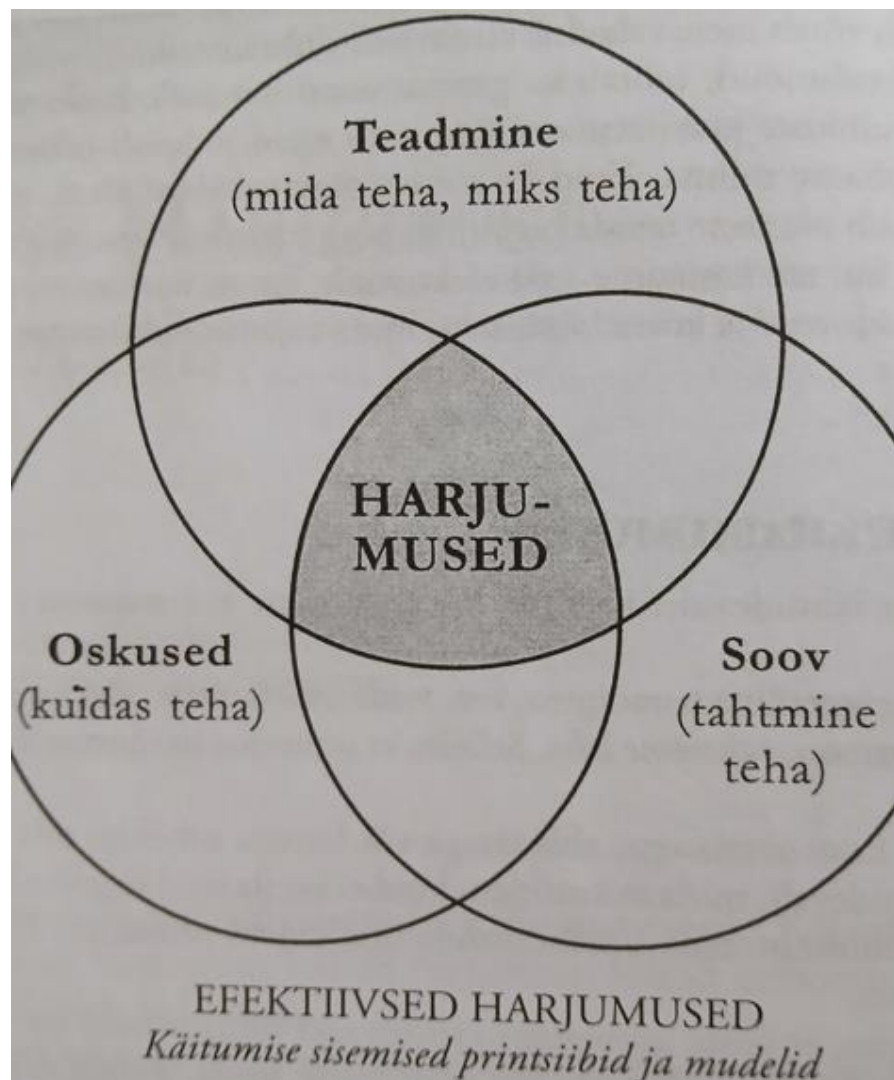
HARJUMUSTE MÕJUJÕUD

JÄRJEKINDLAD JA EBATEADLIKUD
MUDELID, MILLEST SÕLTUB MEIE

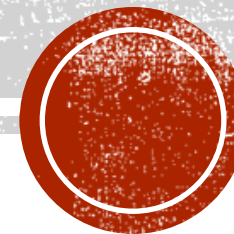

EFEKTIIVSUS VÕI
EBAEFEKTIIVSUS

**AJALOOOLISELT KUJUNENUD
PARADIGMAD EI MUUTU,
KUI MEIL PUUDUVAD
TEADMISED, OSKUSED JA
TAHE HARJUMUSI MUUTA**

AJALOOOLISE „TAAGA“ MÕJU MÕTTEMUDELITELE

2001- õpetajate palgaraha kohalike omavalitsuste eelarvetesse.

Aja jookusul kaotatud

riiklikult reguleeritud staažitasud

tarifitseermistabel

atesteerimine

erinevatele ametijärkudele vastavad miinimumpalgad

klassijuhataja lisatasu...

1) Soov anda koolipidajatele rohkem paindlikkust palgakorralduses.

2) Tahe liikuda tulemuspõhisema ja motiveerivama süsteemi poole.

3) Tarifitseerimine oli liiga jäik ega arvestanud õpetaja tegelikku tööpanust või rolli koolielus.

VÄLJAKUTSE KOV MEESKONNALE

KUIDAS KUJUNDADA ÕPETAJATE TÖÖJÕUKULUDE MUDEL LÄHTUDES PGS § 75 LÕIKEST 3 ?

MIS ON MUUDATUSE STRATEEGILINE SIHT?

Õpetaja tööaja arvestamise ja töötasustamise aluseks on ametikoht. Õpetaja tööaeg jaguneb vahetu õppekasvatustöö ja teiste, töölepingust, ametijuhendist ja töökorralduse reeglitest tulenevate või tööandja antud ülesannete vahel.

PÕHIKOOLI-JA GÜMNAASIUMISEADUS

ÕPETAJA KUTSESTANDARD

TÖÖLEPINGUSEADUS

PERSONA, VIROSOFT...

TÖÖLEPING+AMETIJUHEND

ALAMMÄÄR(AD)

TARIFITSEERIMISTABEL

PRÕK JA GRÕK

KOOLITÖÖTAJATE KOOSSEIS

TOETUSFONDI MÄÄRUS

ÕPETAJATE AMETIKOHTADE ARV, KESKMISE PALGA STATISTIKA

PALGAKORRALDUSE PÕHIMÕTTED

ARENGUKAVA JA ÕPPEKAVA

KOOLIDE TEENISTUSLIK JÄRELEVALVE

EELARVE KULUD JA TULUD

KOLLEKTIIVLEPING

TARIFIKATSIOON JA KONTAKTTUNDIDE „JAHTIMINE“

1,0= 21 kontakttundi= 1820 eurot

Normkoormuse arvestus 26 kontakttunniga: $26/21 = 1,238095238$

$1,238095238 \times 1820 = 2253,33$

Vastuolu tööõigusega!

Normkoormuse kehtestamisel on õpetaja töötasuks alammäär, sest üle 1,0 püsivalt töötada TLS ei luba.

MIS ON LISATASU?

Lisatasu mõiste: Lisatasuga tasustatakse ajutise iseloomuga lisaülesannete täitmist. Lisatasuga tasustatud tegevused peavad mahtuma tööaja sisse, vastasel juhul on tegemist ületunnitööga.

Allikas: Õpetaja töö-ja palgakorralduse kaasajastamise käsiraamat (Fontes Palgkonsultatsioonid OÜ)

Kas klassijuhataja töö on õpetaja töö üks osa või õpetaja lisaülesanne?

Vastus: Klassijuhataja töö on õpetajatöö osa. Ehk et tegemist ei ole lisaülesandega. Klassijuhataja töö peab mahtuma õpetaja tööaja sisse.

Allikas: HTMi VASTUS Kambja VVle 14.04.2024

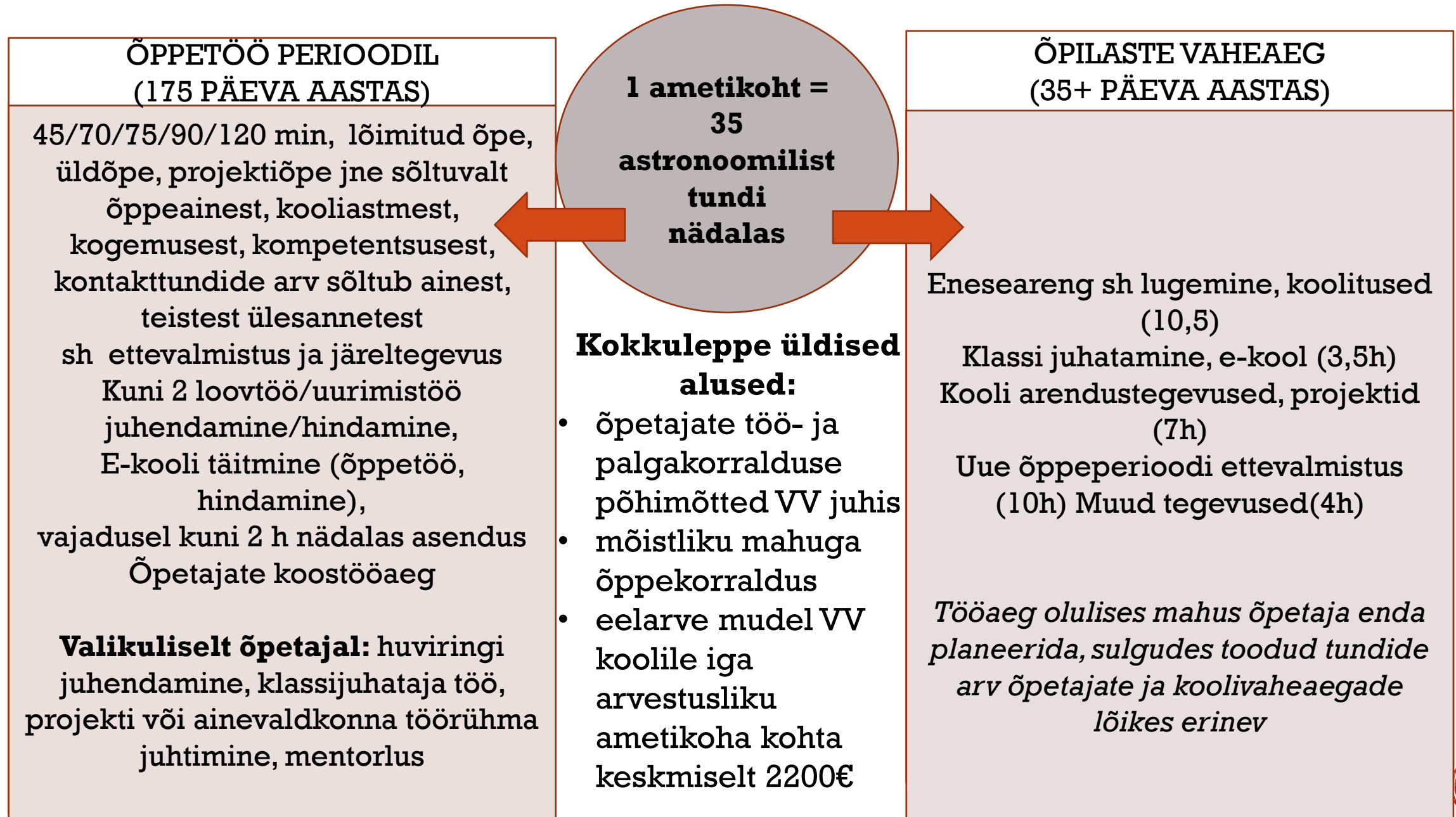

SIHT 2025 SÜGIS – 13 AMETIKOHTA VÄHEM, PALK 2200 €

Kool	Õpilaste arv 10.11.2024	Õpetajate arv 10.11.24	Õpetaja AK arv 2024	Õpilase/õpetaja AK suhtarv 2024	MUDELIS SEATUD SIHT SUHTARV
Imavere	83	15	13,1	6,2	7,7
Koigi	94	19	12,25	7.7	7,7
Koeru	348	42	30,2	11,6	13,1
Järva-Jaani	172	29	20,23	8,5	9,3
Peetri	24	13	5,3	4,5	12,6
Aravete	129	25	17,39	7,4	9,3
Albu	96	17	11,7	8,2	7,7
Ambla	11	5	2,71	4	5,3
	957	165	112,08		

ÕPETAJA TÖÖTASU JA ÜLESANDED- ÕPETAJA JA DIREKTORI KOKKULEPE

ÜLDTÖÖAJAL PÕHINEV ÕPPEKORRALDUS

- Väärtustab õpetajat, kes on pühendunud kvaliteedile
- Hoiab fookuse õpetamisel, mitte tundide kogumisel
- Vältib iga tegevuse hinnastamist
- Loob eelduse koostöise töökeskkonna tekkeks
- Loob eeldused üksteiselt õppimiseks
- **Tahad muuta õpilast, alusta õpetajast**

K.Kaljusaare ettekandest „HaridusLood“ konverentsil 2024

LOE JA MÕTESTA!

<https://opleht.ee/2024/12/mis-saab-kui-opetajail-pole-enam-hinnakirja/>

HARIDUSJUHTIMINE

Mis saab, kui õpetajail pole enam hinnakirja?

10. dets. 2024 Sirje Pärismaa - 1 Kommentaar

„Kas õpetaja klaas on poolltäis või poolltühi?“ küsis Kohila vallavanem Allar Haljasorg. Fotod: Sirje Pärismaa

Vaata ja mõtesta lisaks
Konverentsi ettekanded ja
videod

<https://www.elvl.ee/tegevussuunad-ja-valdkonnad/valdkonnad/haridus-ja-noorsoovaldkond#opetaja-tooja-palg>

NB! PANEEL „Äkki õnnestub?“

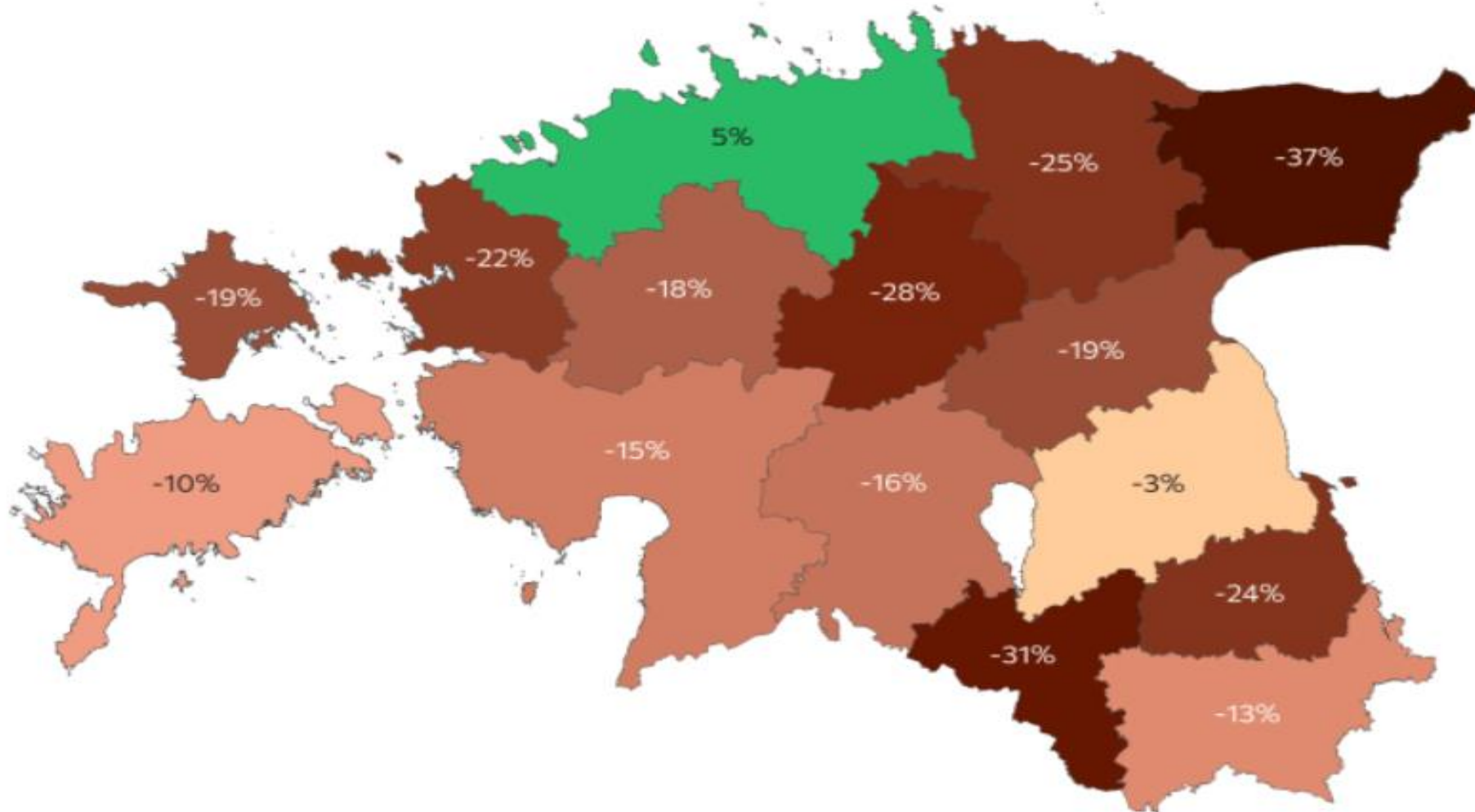
[Animatsioon](https://www.youtube.com/watch?v=nUZm4oEyma8)

<https://www.youtube.com/watch?v=nUZm4oEyma8>

			234	172	24+44	348	94+28	83+47	125	91	118	58	KOKKU
Funktsioon	Ametikoht	Töötasu	Põhja-Järva	Järva-Jaani Peetri LAK		Koeru KK	Koigi Imavere LAKid		LÄ Järvapesa	LÄ Jaanilill	LÄ Päikese-ratas	Muusika-kool	
Juhtimine	Direktor kool/kool+LÄ	2600	1	0,7	0,3	1	0,5	0,5					4,00
Juhtimine	Õppejuht/kool	2400	1	0,7	0,3	1	0,5	0,5					4,00
Juhtimine	Direktor /õppejuht LÄ	2300								1			1,00
Õpetamine	õpetaja/muusikakool	1820										10	10,00
Õpetamine	õpetaja /lasteaed	1638-1820			5		5	6	12,75	8	14		50,75
Õpetamine	õpetaja /lasteaed/M	1638-1820			0,35		0,15	0,2	1	0,5	1		3,20
Õpetamine	õpetaja /lasteaed/L	1638-1820			0,35		0	0,25	1	0,5	1		3,10
Tugispetsialist	sotsiaalpedagoog	2200	4	2	1	4	2	2	2	1	2		20,00
Tugispetsialist	eripedagoog	2200											
Tugispetsialist	logopeed	2200											
Tugispetsialist	psühholoog	2200											
Õpetamist toetav	õpetaja abi	900			6		3	5	9	7	10		40,00
Õpetamist toetav	õpetaja assistent LÄ	1100							3,6	2	3		8,60
KOKKU			43,2	28,2	16,9	16,9	27,95	28,85	31,35	20	33	11	257,35

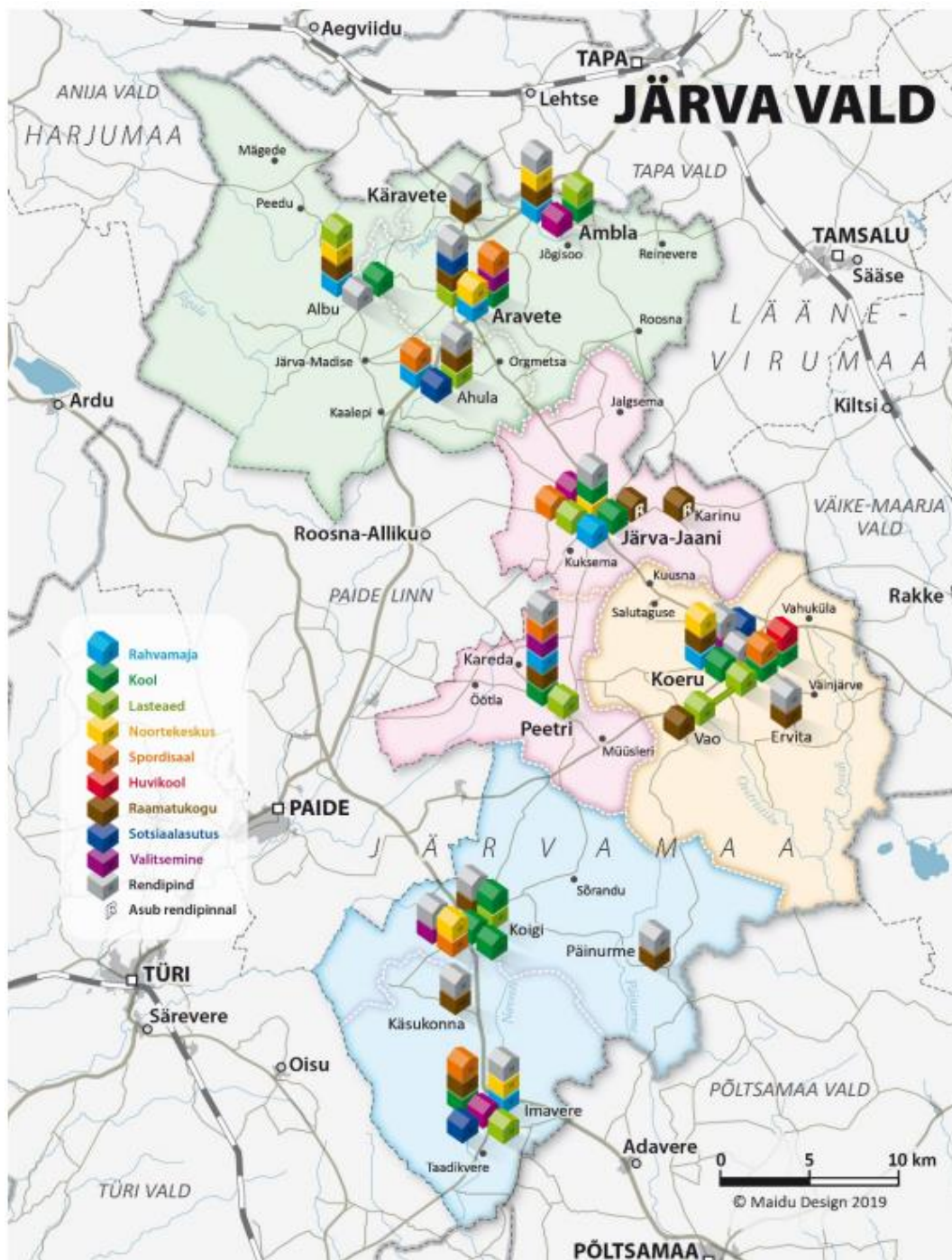

Joonis: 5.-19. aastaste arvu muutus 2022 VS 2035. Allikas: Statistikaamet

Uuringud ja analüüsid haridusvõrgu kohta.

<https://www.hm.ee/uldharidus-ja-noored/alus-pohi-ja-keskharidus/haridusvork>

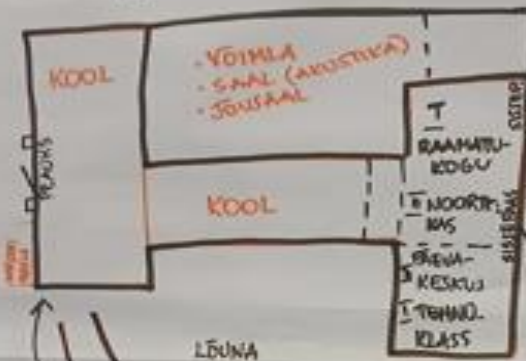

- Arvestades valla finantspositsiooni ei ole olemasoleva põhitegevuse tulemi ja laenuvõime juures sellises mahus investeringute elluviimine 10 aasta jooksul võimalik.
- Järva vald ei ole võimeline olemasolevaid hooneid parendama selles tempos, kui suur on nende väärtuse langus ja tagama investeringuid olemasoleva seisukorra säilitamiseks.

*Allikas: Järva Vallavalitsuse ja selle hallatavate asutuste optimaalse piirkondliku struktuuri kujundamine
Cumulus Consulting lõppraport 2019*

KOGUKONNAPLASS

- ÕUEKLASSID
- SPORTIMIS-VOIMALUSED
- NINGUVALJAK
- PARK

TURVA

TEE

KOOLI

LAI

156

JÄRVA-JAANI 2030

KOOL JA LASTEAED

2025/26-138
2030/31-143

- * Laste arvud samad.
- * Struktuur sarnane, lasteaia 1+2. Tugipunktsialistid!
- * Palgad 2200, 2600, 3000 (apraastal 2025/26)
- * Õppekava terviklikkus.
- * Palga kõrval oluline mot. muutum.

MITTE-FORMAALNE

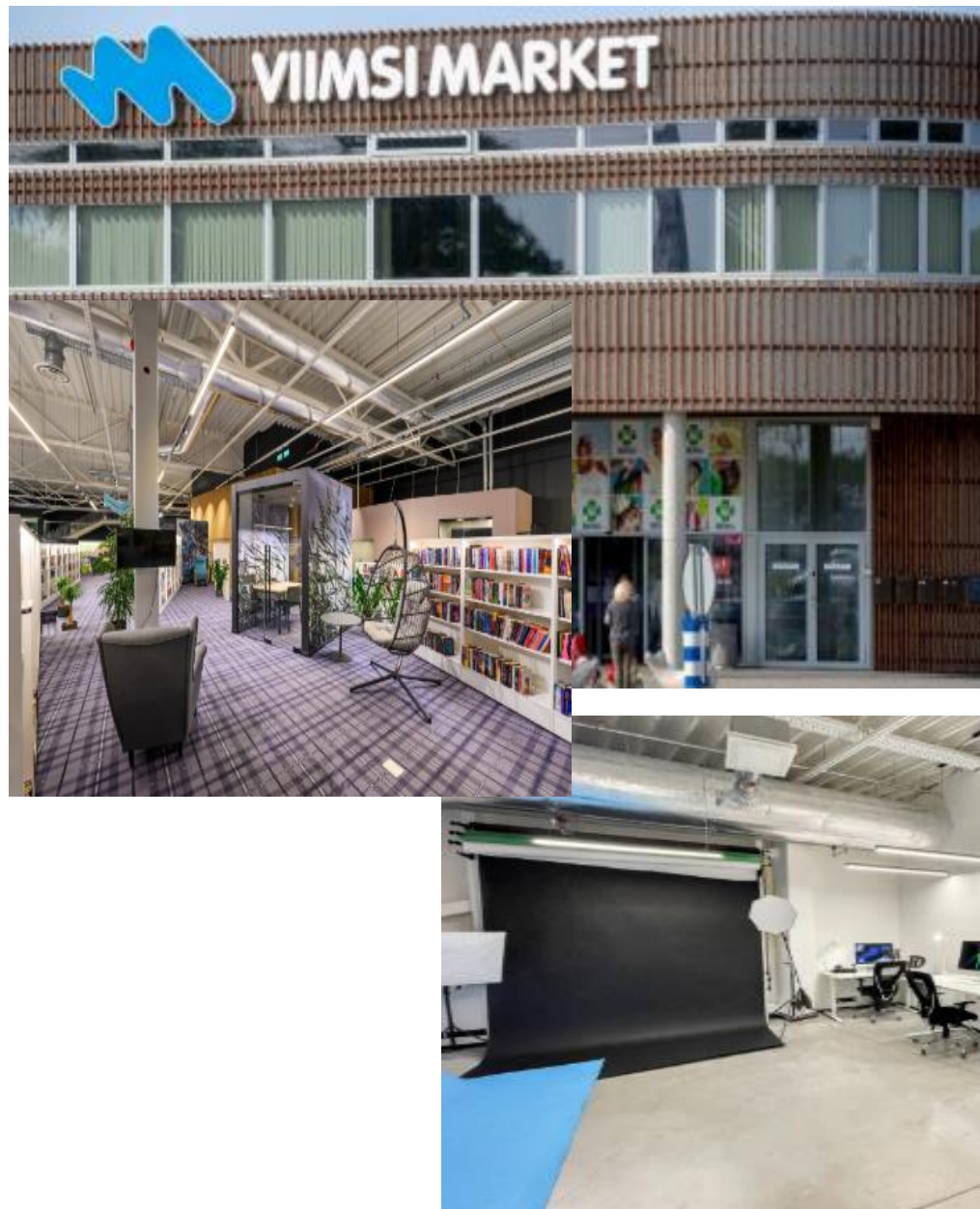
- * Noortekeskus kooli juures.
- * Huviringide koostöö ja otsekõne.
- * Kogukonnajärgne täiskasvanute.

**TÕRVANDI
LASTEAED/RAAMATUKOGU**

ÄÄSMÄE PÕHIKOO/NOORTEKESKUS/RAAMATUKOGU/SPORDIHOONE

VIIMSI NOORTEKESKUS/RAAMATUKOGU

Üldinfo ▾

Kool ▾

Lasteaed ▾

Muusikaosakond

KAIU KOOL/LASTEAEDE/MUUSIKAOSAKOND

Subject: Kutse palgaläbirääkimistele 27.05 Tartus

Austatud osalised!

Olete palutud Eesti Haridustöötajate Liidu eestvedamisel toimuvale õpetajate töötasu alammäära läbirääkimiste jätkukoosolekule.

Koosolek toimub 27.05 kell 15.00 Tartus, asukoht täpsustatakse mai keskpaigaks.

Läbirääkimistele registreerimiseks palun täitke järgnev [vorm](#).

Antud vormi täitmine on oluline ruumi broneerimise seisukohast. Palume anda oma osalusest märku **hiljemalt 12.05.2025!**

Lugupidamisega

Hanna-Eliise Kiviberg

Sekretär-noortetöö koordinaator

Eesti Haridustöötajate Liit

+372 5556 9561 • hanna.kiviberg@ehl.org.ee • <https://ehl.org.ee>

Liitu meiega siin: <https://ehl.org.ee/hakka-liikmeks/liikmeks-astumise-avaldus/>

OMAVALITSUSTE ETTEPANEKUD MINISTEERIUMILE JA VALITSUSELE KOKKULEPPE TÄITMISEKS (ELVLILT HTMILE 2024 OKT)

- 1) RESis vähemalt neljaks aastaks õpetajate palgakasv.**
- 2) Keskkhariduse seaduse eelnõu valmimise tegevuskava sh koos ülemineku perioodi ja rahaliste mõjudega, mis KOVidega läbi räägitud.
- 3) Põhihariduse jm toetuste tulubaasi andmise alused, mõjud KOVide lõikes sh majanduslanguse ajal.
- 4) Eraüldhariduskoolide rahastusmudeli alused, kui toetus läheb tulubaasi.
- 5) PGSi muudatused tegevuskulude arveldamisel , kokkulepped arvelduse lihtsustamiseks (2017 Riigikohtu lahendi järgselt seadusandlus muutmata).

2022-2025 RE JA RES LÄBIRÄÄKIMISED

KOKKULEPE: Toetame suunda, et pikema perspektiiviga muudatused, st põhihariduse, alus- ja huvihariduse sihtotstarbeline toetus tulubaasi ja keskhariduse vastutus riigile ja koostöö keskhariduse õppekohtade osas KOVide/eraõiguslike juriidiliste isikutega, toimuks samal ajal. Muudatuste eelduseks on, et õpetajate töötasu läbirääkimiste protsessi arengud ja põhihariduse korralduseks riigieelarvelise rahastuse jaotus tulubaasis, on kokku lepitud. Tegevuskulude arvelduse arengute osas tuleb leida omavalitsuste vahelised kokkulepped.

Subject: Haridus- ja Teadusministeeriumi järelevalve valdkonna teabepäev

Lugupeetud kohaliku omavalitsuse esindaja

Haridus- ja Teadusministeeriumi järelevalve valdkond korraldab **29.05.2025 Tallinnas**, Haridus- ja Teadusministeeriumis (Tõnismägi 11, Ferdinand Eiseni saal) ja **30.05.2025 Tartus**, Haridus- ja Teadusministeeriumis (Munga tn 18, Põllu saal) teabepäeva kohalike omavalitsuste haridusspetsialistidele.

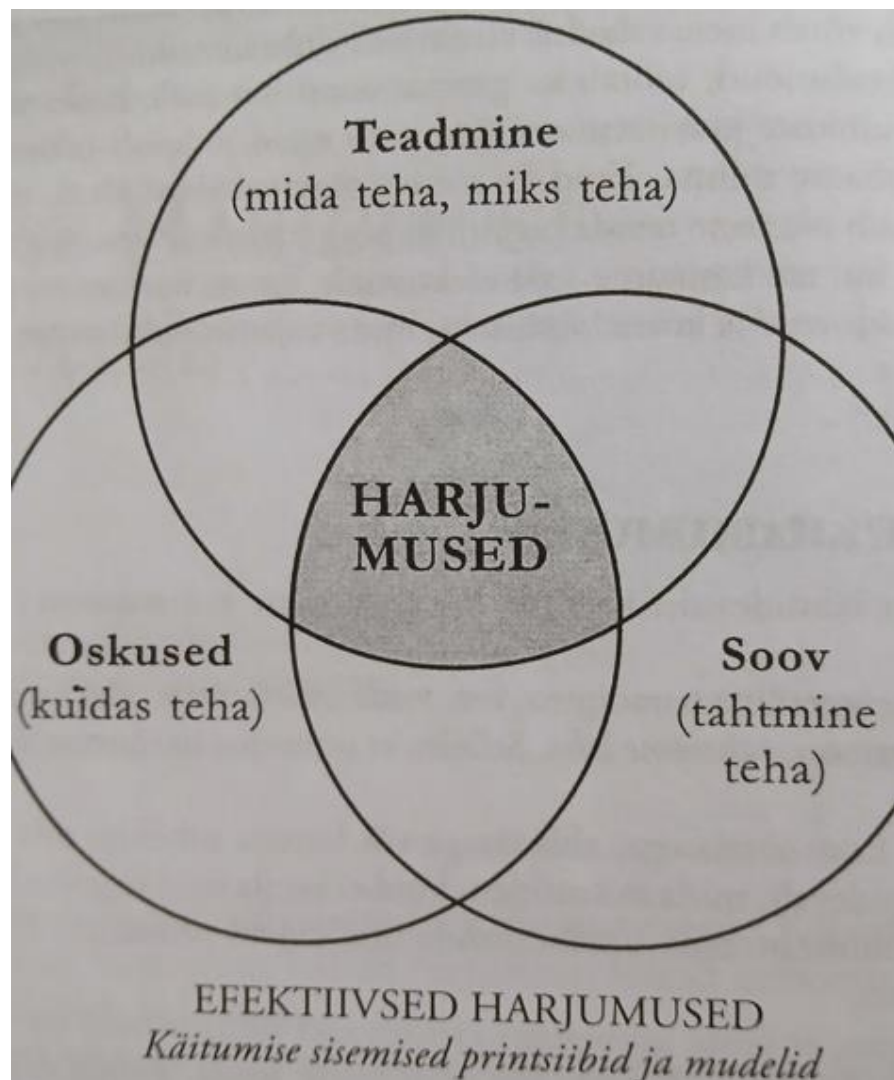
Ürituste päevakava ja sisu on mõlemal päeval sama ning osalejatele on teabepäev tasuta.

11.00-12.30 Mis on vaidemenetlus ja kuidas see õppeasutuse pidajat puudutab? – Haridus- ja Teadusministeeriumi järelevalve valdkond

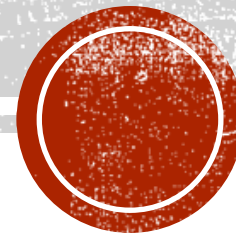
12.30-12.45 Paus

12.45-14.00 Vajaliku toe tagamine koolis ja lasteaias – Haridus- ja Teadusministeeriumi järelevalve valdkond

**AJALOOISELT KUJUNENUD
PARADIGMAD EI MUUTU,
KUI MEIL PUUDUVAD
TEADMINE, OSKUSED JA
TAHE HARJUMUSI MUUTA**

Lisatasu

- Nootide paljundamine
- Koroonatingimustes töötamise eest
- *ning samal ajal ka* koroono ärahoidmise eest

TÖÖINSPEKTSIOON

Kaasrahanud
Euroopa Liit

Eesti
tuleviku heaks

Töölepingulised suhted

Margit Mander

Nõustamisjurist

23.04.2025

Käsitletavat teemasid

1. Lepingu vorm (tähtajatu, tähtajaline, selle kestus)
2. Töölepingu sõlmimine ühe tööandja juures
3. Töökoormus, töö- ja puhkeaeg
4. Ületunnitöö
5. Asendamine ja asendustasu

Lepingu vorm

- Eeldatakse, et tööleping sõlmitakse tähtajatult (TLS § 9 lg 1).
- Võib sõlmida kuni 5 a tähtajalisena (TLS § 9 lg 1).
- Tähtajalisust on võimalik kokku leppida, kindla kuupäevaga või sündmuse saabumisega.
- Üldpõhimõtted, millega tuleb arvestada: tähtjatuks muutumine, kui leping on samalaadse töö tegemiseks sõlmitud järjest rohkem kui kaks korda;
- töösuhe loetakse algusest peale tähtjatuks, kui lepingut on pikendatud rohkem kui üks kord viie aasta jooksul.
- EI KEHTI TEISE TÖÖTAJA ASENDAMISE KORRAL.

Töölepingu sõlmimine, töökoormus

1. Üldjuhul üks tööleping
2. Üks tööleping, mitu ametikohta. Koormus ei tohi ületada 1.0.
3. Näiteks tööleping: 0,5 koormusel õpetaja ja 0,5 koormusel koristaja. Õpetaja täiskoormus nädalas 35 h, koristaja täiskoormus 40 h nädalas. St õpetaja 0,5 koormusel 17,5 h ja koristaja 0,5 koormusel 20 h.

Töö- ja puhkeaeg, ületunnitöö

1. Summeeritud tööaja korral iganädalast puhkeajaga järjest vähemalt 36 h ja tavalise tööaja puhul 48 h.
2. TLS § 46 lg 1 ei tohi tööaeg (koos ületunnitööga) ületada 48 h seitsmepäevases ajavahemiku kohta, neljakuulise arvestusperioodi jooksul, kui seaduses ei ole teisiti.
3. Ülekoormuse vastutus - töötaja kui tööandja.

Töö- ja puhkeaeg, ületunnitöö

TÖÖINSPEKTSIOON

TLS § 44 lg 1 kohaselt on ületunnitöö kokkuleppeline, ei saa olla etteplaneeritud.

Tööandja hüvitab ületunnitöö tasustatud ületunnitöö ajaga, võrdelises ulatuses (TLS § 46 lg 6), kui ei ole kokku lepitud ületunnitöö hüvitamises rahas (1,5-kordne töötasu).

Kokkuleppel tasustada vaba ajaga, tuleb vaba aega võimaldada esimesel võimalusel.

- TLS § 44 lg 3, ületunnitöö kokkulepe töötajaga, kes puutub töökeskkonnas kokku ohuteguritega ja kelle tööaeg on sellest tulenevalt lühendatud on tühine. TLS § 44 lg 3 ei nimeta konkreetset töötajate rühma, kes ei tohi ületunnitööd teha, vaid ütleb, et ületunnitöö tegemine on tühine, kui on täidetud 2 eeldust: 1. tegemist on lühendatud tööajaga töötajaga, 2. töötaja puutub töökeskkonnas kokku ohuteguritega.

Töötaja asendamine

1. Ajutiselt äraoleva töötaja asendamiseks sõlmitakse tähtajaline tööleping asendamise ajaks.
1. Tööleping sõlmitakse kirjalikult. Erisus: kirjalikku vorminõuet ei kohaldata, kui töölepingu kestus ei ületa kahte nädalat (TLS § 4 lg 5).

Asendamistasu ja palk

TÖÖINSPEKTSIOON

1. Töötasus lepitakse töötaja ja tööandja vahel kokku.
2. Töötasu, milles kokku lepitakse võib koosneda erinevatest komponentidest: lisatasu, boonus, protsent.
3. Haridustöötajatel on täiskoormusel töötavatel töötajatel kehtestatud töötasu alammäär 1820 eurot. Ka asendamiste korral tuleb alammäärast lähtuda.

Tööelu tekitab küsimusi?

Tööinspektsioon teab vastuseid

Uuri esmalt **www.ti.ee** või **www.tööelu.ee**

Ning kui küsimusele vastust ei leidnud, siis:

Helista nõustamisele 640 6000

Kasuta iseteenindus.ti.ee

Saada oma küsimus jurist@ti.ee

Kutsu töökeskkonna konsultant oma ettevõttesse ti@ti.ee

HaridusLood 26. septembril 2025

Lääneranna Gümnaasiumis

EESTI LINNADE JA VALDADE LIIT
ASSOCIATION OF ESTONIAN CITIES AND MUNICIPALITIES

LÄÄNERANNA VALD
Pärnumaal Lääne-Eesti aladel

EESTI LINNADE JA VALDADE LIIT
ASSOCIATION OF ESTONIAN CITIES AND MUNICIPALITIES

LÄÄNERANNA VALD
Pärnumaal Lääne-Eesti aladel

„Ennem oli kõik puudu ja nüüd on siin,
siis on ju kõik üle“

Tölpa, "Nukitsamees", 1981

HaridusLood 2023 – koolivõrk
HaridusLood 2024 – õpetaja töö ja palgakorraldus

HaridusLood 2025 Haridusvaldkonna rahastamine

- Kui kõik oli puudu – Hariduse rahastamise reaalsus ja ootuste lõhe.
- Kui kõik on siin – Kelle vastutus, mille eest ja kui palju?
- Kui kõik on üle? – Targem rahastamine, mitte suurem arve.

Aeg: 26.09.2025
Koht: Lääneranna Gümnaasium

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Õpetajate tööst ja tasust

Kohalike omavalitsuste vahelised erisused

- Õpetaja keskmise töötasu seire kohalike omavalitsuste lõikes näitab, et kooli pidajate vahel on **suured erinevused keskmiste palkade osas** vaatamata sellele, et riigi poolt eraldatav toetus arvestatakse ühetaoliselt.

Kohalikud omavalitsused, kes 2024. aastal on õpetajatele maksnud 120% või enam Eesti keskmisest palgast.

KOV	õpetaja keskmise palga osakaal riigi keskmisest (1981 €) palgast, 2024.a %
Jõhvi vald	161,8%
Toila vald	156,8%
Alutaguse vald	137,8%
Narva-Jõesuu linn	134,6%
Lüganuse vald	131,7%
Narva linn	130,9%
Ruhnu vald	130,2%
Kambja vald	129,6%
Kohtla-Järve linn	129,5%
Luunja vald	129,2%
Keila linn	129,0%
Tõrva vald	127,9%
Saku vald	127,3%
Saue vald	126,1%
Tallinna linn	125,4%
Harku vald	122,6%
Viimsi vald	122,0%
Maardu linn	121,8%
Kose vald	121,6%
Jõelähtme vald	120,4%
Kiili vald	120,4%
Vinni vald	119,5%
KOV keskmine	117,1%

Statistilise keskmise palga probleem

Õpetaja tegeliku keskmise palga puhul ei ole teada, millise koormusega selle palga eest õpetajad töötavad. Orienteeruva ülekoormuse/alakoormuse/normkoormuse arvestamiseks võrdles HTM arvestuslikku õpetajate ametikohtade arvu (kui palju on vaja õpetajaid ühes omavalitsuses õppekava täitmiseks) tegelike deklareeritud õpetajate ametikohtade arvuga (mida omavalitsused deklareerivad EHISes). Seal joonistub välja 3 tüüpi olukordi:

1. **Optimaalne.** Omavalitsused, kus on loodud nii palju õpetajate ametikohti kui õppekava täitmise arvestus näitab. Kokku 29 omavalitsust. Eeldus on see, et õpetajate koormus nendes omavalitsustes on optimaalne. Samas võib see erinevate koolide osas olla väga erinev.
2. **Alakoormatud.** Omavalitsused, kus on loodud kolm või enam õpetaja ametikohta rohkem kui õppekava täitmise arvestus näitab. Kokku 35 omavalitsust. Eeldus on see, et õpetajad on nendes omavalitsustes alakoormatud.
3. **Ülekoormatud.** Omavalitsused, kus on kolm või enam õpetaja ametikohta vähem, kui õppekava täitmise arvestus näitab. Kokku on 15 omavalitsust. Eeldus on see, et õpetajad on nendes omavalitsustes ülekoormatud.

Siiski, õpetajate tegelikku koormust ei ole tänaste andmete pealt riigi vaatest võimalik tuvastada.

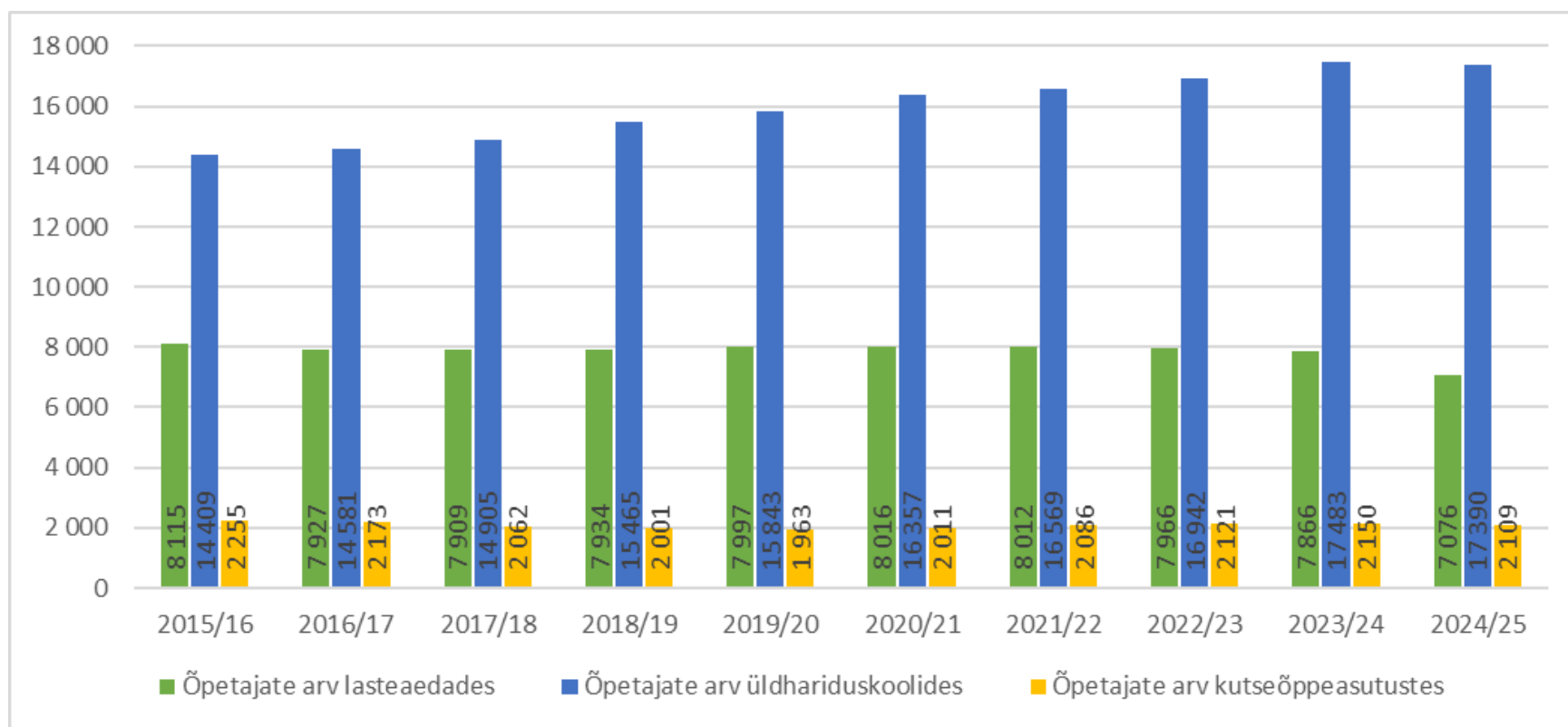
Üldhariduskoolide õpetajaskonna põhinäitajad

- **489** üldhariduskooli;
- **17 390** õpetajat, **14 341** õpetaja ametikohta, keskmine koormus **0,82**;
- **9,8** õpilast õpetaja kohta;
- õpetajatest on **15%** mehed, **85%** naised, suhe püsib sama;
- **24%** õpetajatest on 60-a ja vanemad;
- **24%** õpetajatest ei vasta nõuetele, kuni 39-aastastest õpetajatest ei vasta **45%**, kvalifikatsiooninõuetele mittevastavate õpetajate osakaal kasvab.

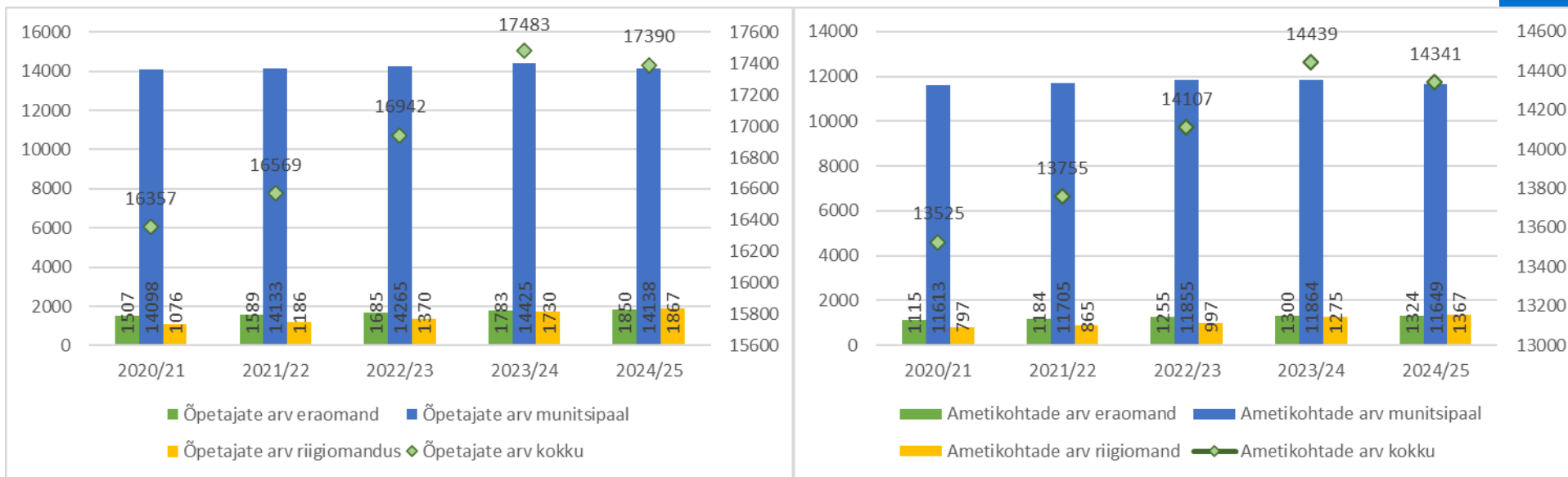
HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Õpetajate arv

Õpetajate arvu ja õpetajate ametikohtade arvu muutus, 2024 andmed

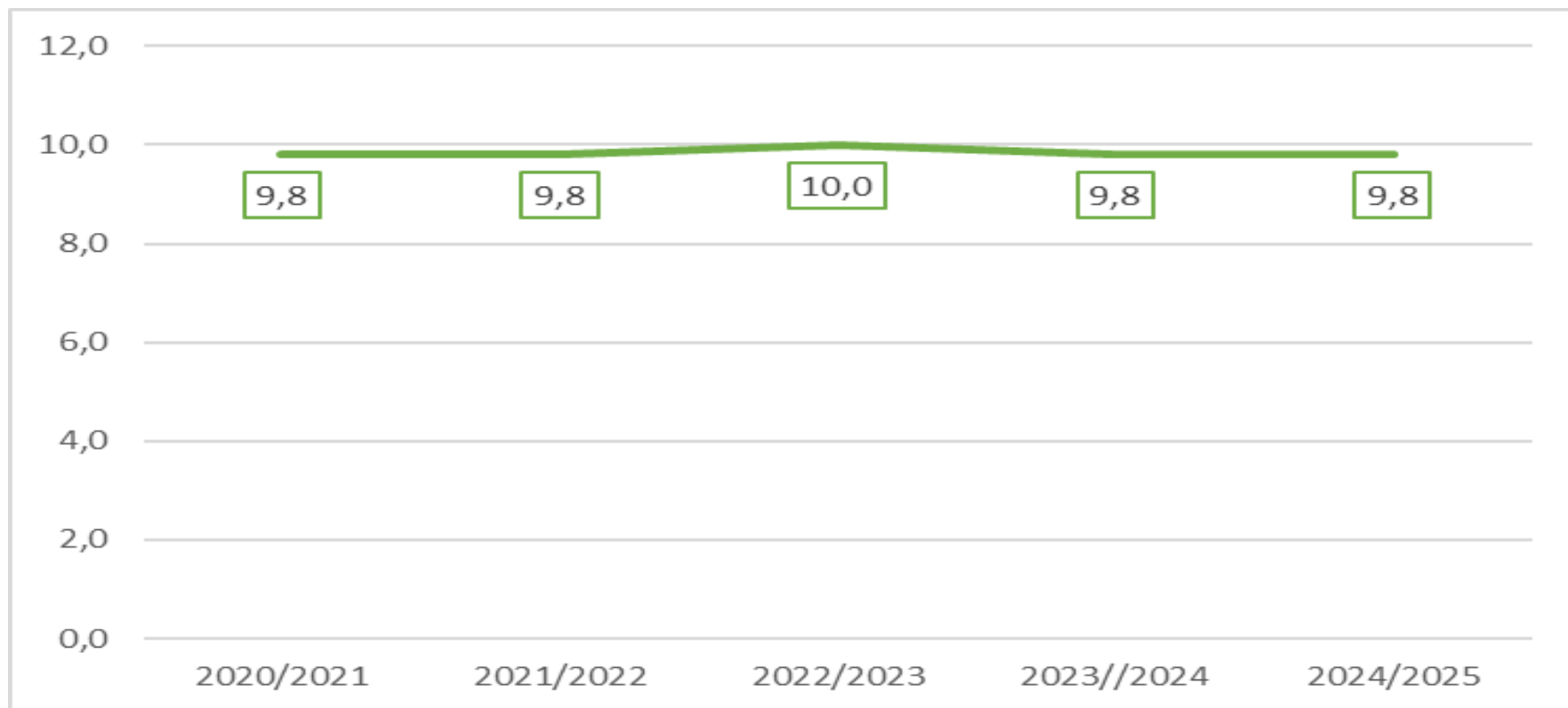

Õpetajate arvu muutus viimasel viiel õppeaastal kooli omandivormi lõikes.

Õpetajate ametikohtade arvu muutus viimasel viiel õppeaastal kooli omandivormi lõikes.

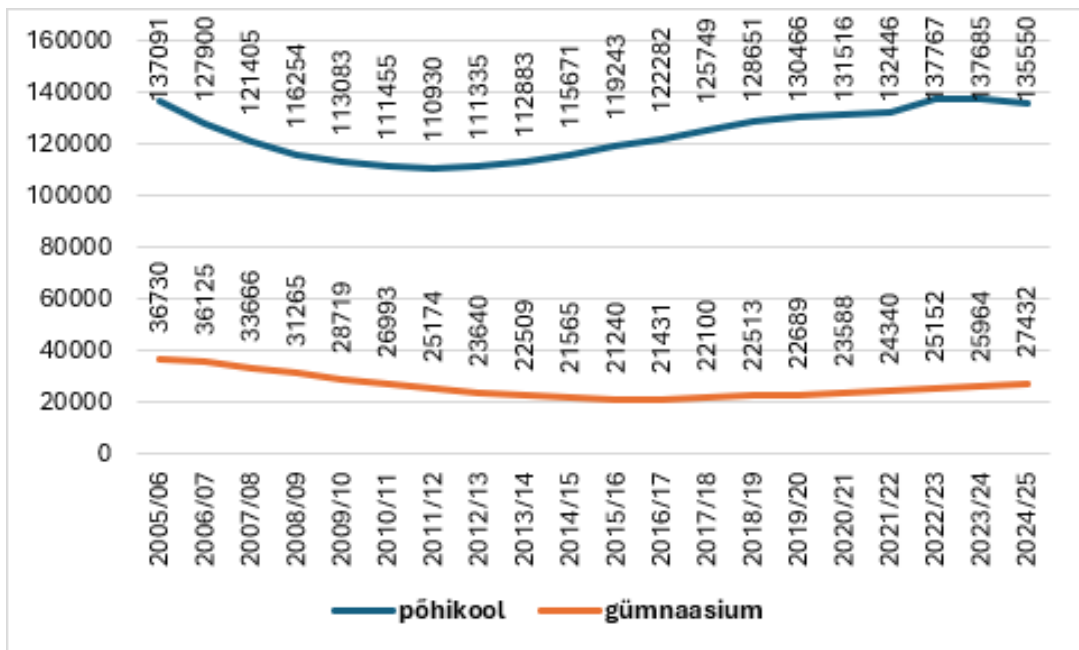

Õpilaste – õpetajate suhtarv viimasel viiel õppeaastal

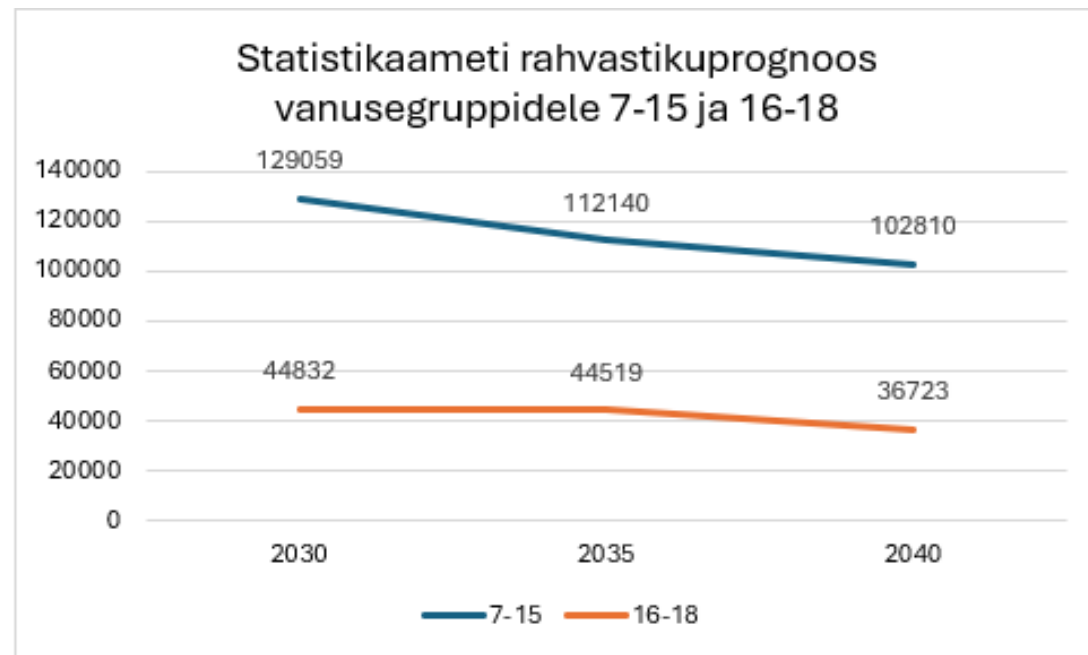

Võrdluseks

Statsionaarse õppe õpilaste arvu muutust 2005-2024,
allikas EHIS

Allikas Statistikaamet

Mõisted

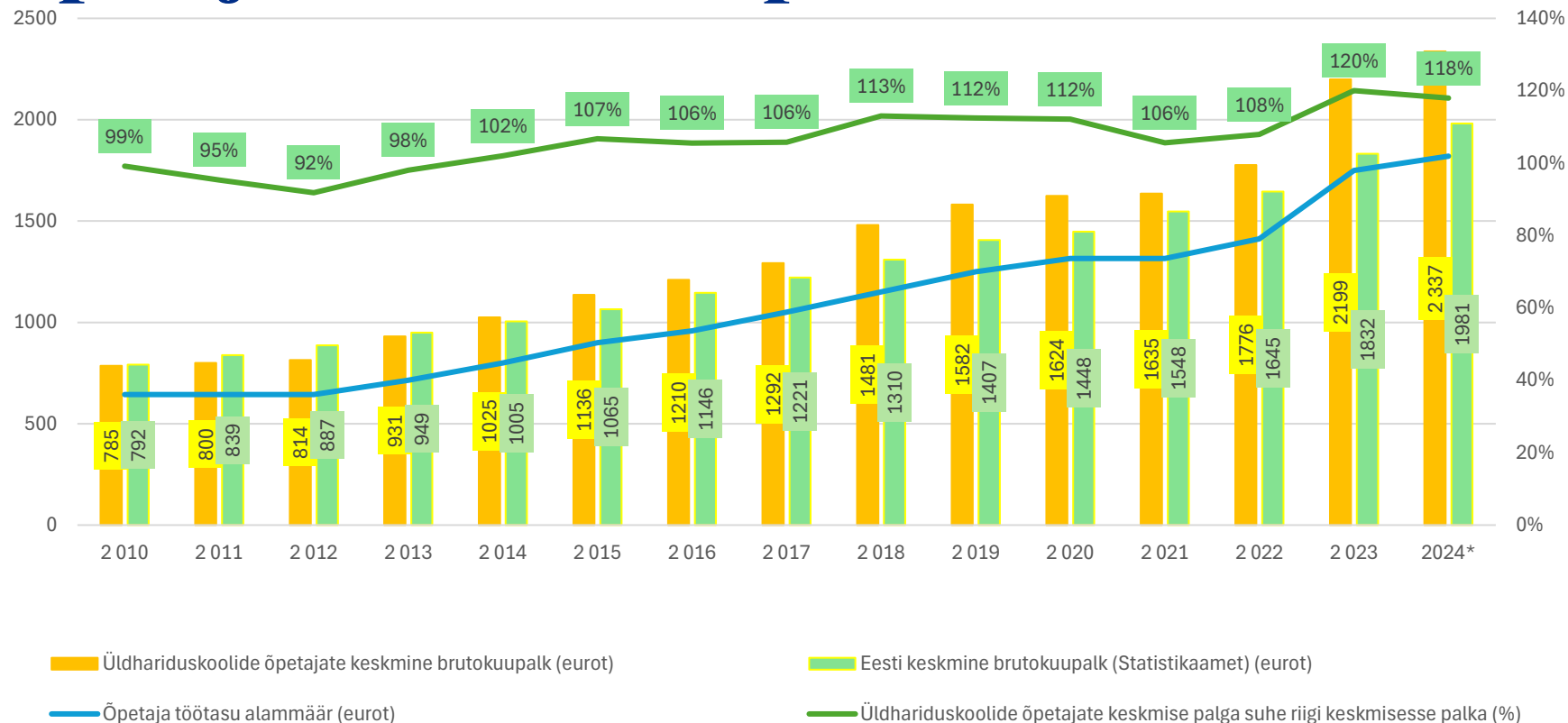
Õpetaja arvestuslik palk – arvutatakse/prognoositakse, aluseks on kehtiv palga alammäär ning lisatakse juurde diferentseerimise komponent, mille vaade on tulevikku.

Õpetaja tegelik palk – kujuneb välja makstud palgakuludelt (raamatupidamise infosüsteem saldoandmik) ja tegelikest õpetajate ametikohtadest (EHIS), mille vaade on toimunud sündmusel ehk minevik.

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Õpetajate keskmine palk 2024

*2024. aasta andmed on novembri kuu seisuga

Õpetajate keskmised palgad: <https://haridussilm.ee/ee/haridustootajad/haridustootajad/opetajate-palgad/alates-2007>
<https://haridussilm.ee/ee/haridustootajad/haridustootajad/opetajate-palgad/palgad>

ja

2013. a. rakendunud õpetaja töö- ja palgakorralduse muudatus ei ole tegelikkuses rakendunud

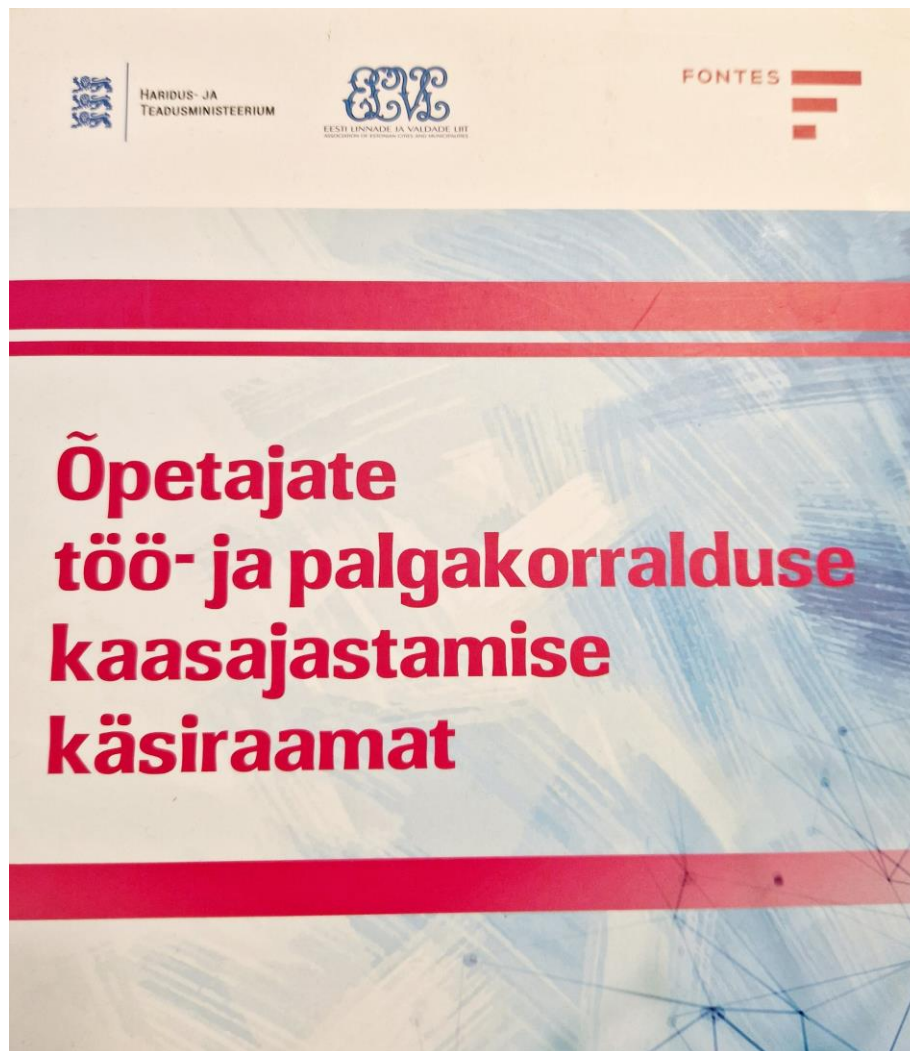
- Täna kehtib kõikidele õpetajatele kvalifikatsioonist ja staažist sõltumata sama riiklik töötasu alammäär, mis toob kaasa ebaõigluse tajumise õpetajate poolt.
- Eesti on ainuke riik EL-is, kus kehtib kõikidele õpetajatele kvalifikatsioonist ja tööstaažist sõltumata sama töötasu alammäär ning palga diferentseerimiseks puuduvad konkreetsed kokkulepped.
- Õpetajate palgamudeli rakendamisel on antud suur autonoomia ja vastutus koolipidaja ja koolijuhi tasandile.

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

...

- Koostöös Fontese ja Eesti Linnade ja Valdade Liiduga on välja antud **õpetajate töö- ja palgakorralduse kaasajastamise käsiraamat**. Hoolimata selles toodud põhimõtete piloteerimisest mitmeid omavalitsusi kaasavas projektis, ei olnud õpetaja tööaega reguleerivas seadusandluses tehtud muudatused toonud kaasa olulisi uuendusi õpetajate tööaja ja töötasu arvestamise põhimõtetes.
- Võib öelda, et hoolimata pingutustest kooli pidajate ja koolide praktikaid mõjutada, on tegelik olukord püsinud tänaseni selline, kus enamus õpetajatest saavad palka vaid kontakttundide arvu järgi, töötasu on valdavalt diferentseerimata ning seadusest tulenevaid tööülesandeid täidetakse lisatööna täiendava tasu eest. Seda kinnitab ka koolijuhtide küsitlus veebruaris 2024.

Töötasu diferentseerimise alused

Kontaktundide arv	169
Lisaülesannete täitmine	156
Õpetatav aine	53
Haridustase	47
Töö keerukus ja vastutusrikkus	44
Töö tulemuslikkus	39
Kutsetase	34
Valdkondlik nõudlus	33
Töökogemus	10
Ei diferentseerita	5

Haridusleppest

- Tagamaks õppekava täitmiseks piisavalt ametikohti ja tugispetsialistide teenuse kättesaadavust on kooli pidaja kohustatud pidama koolijuhiga koolitöötajate koosseisu läbirääkimisi ja kehtestama koolide õppekava täitmiseks õiglase ja koolide vajadustega arvestava eelarvestamise mudeli.
- Karjäärimudeli rakendamiseks kasutavad kooli pidajad diferentseerimiskomponenti ning riik suurendab diferentseeritavat osa järgmiselt: 2026. aastal **22%**ni, 2027. aastal **23%**ni ja 2028. aastal **24%**ni.

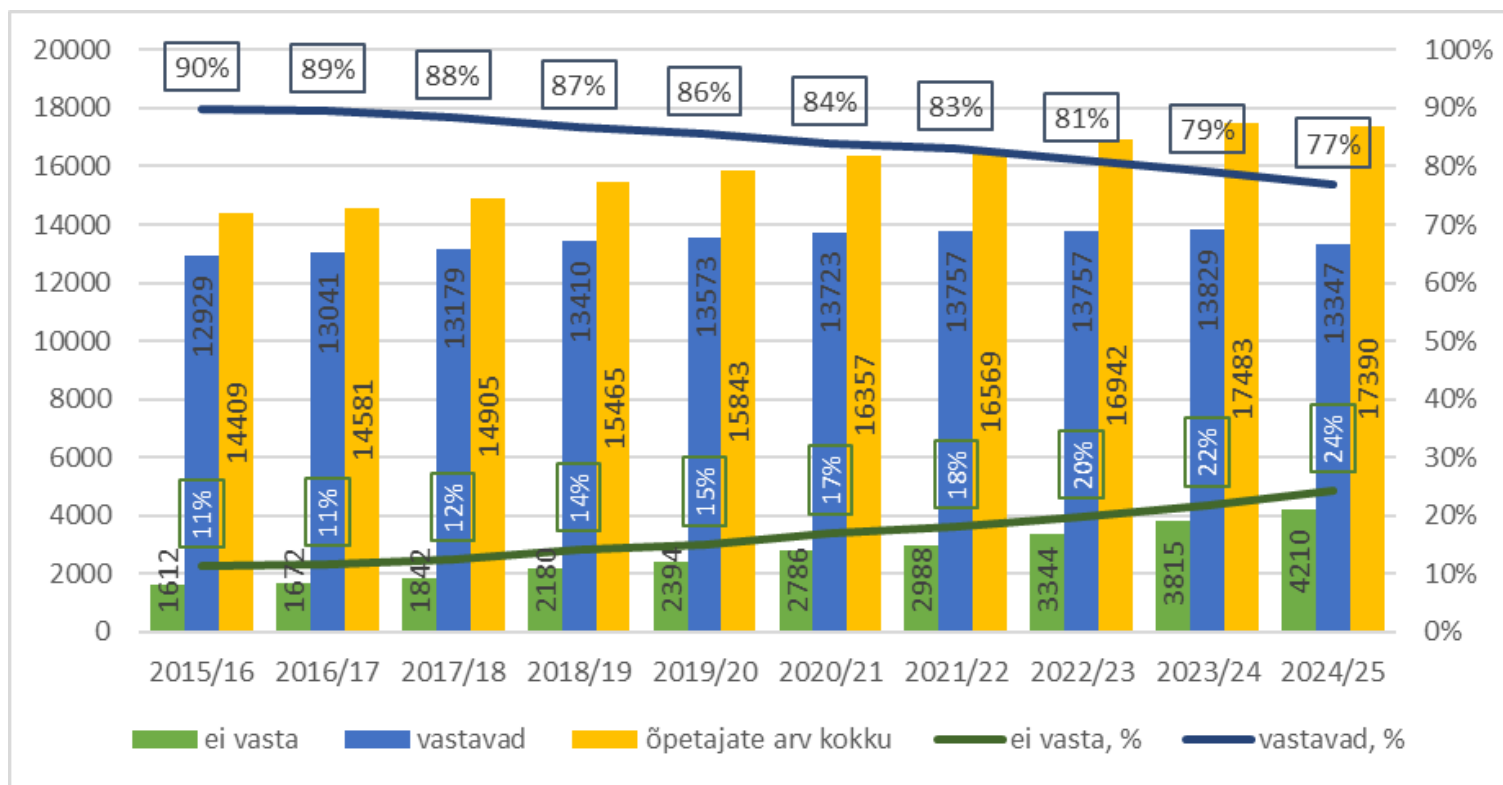

...

- Aastatel 2026-2028 rakendatakse õpetaja karjäärimudeli astmete palga alammäära koefitsiendid järgmiselt: alustav õpetaja **1,0**, õpetaja **1,0**, vanemõpetaja **1,1**, meisterõpetaja **1,3**.
- Õpetaja ametis töötava kvalifikatsiooninõuetele mittevastava õpetaja palgakorralduse kehtestab koolijuht.

Õpetajate vastavus kvalifikatsiooninõuetele

Joonis 1. Üldhariduskoolide õpetajate vastavus kvalifikatsiooninõuetele 2015/16-2024/25. õa-l.

Märkamised

- Üldhariduskoolide õpetajate töö- ja palgakorralduse süsteemis on viimasel aastakümnel **suurendatud koolipidajate otsustusvabadust**, et kujundada koostöös koolijuhtide ja õpetajate esindajatega oma koolides õpetajaid väärtustav töö- ja palgakorraldus. Õpetaja töötasu kujundamisel lähtutakse üldisest tööajast 35 tundi nädalas.
- Üldise tööaja sees on mh tundideks ettevalmistamine, tundide läbiviimine, tööde kontrollimine jm erinevad tegevused (vt kutsestandardi tegevused), mis iga konkreetse õpetaja puhul sõltuvad kooli vajadustest ja õpetaja valmisolekust ja kompetentsidest jmt.
- Milliste tegevustega tööaeg sisustatakse on **koolijuhi ja juhtkonna planeerida ning läbi rääkida**. Eesmärk on maksta õpetajale konkurentsivõimelist töötasu, vähemalt riigi arvestuslikku õpetaja keskmist palka.

Mõtlemise koht ...

Pidaja tasandil pole tõenäoliselt analüüsitud, kuidas kavandatakse koolides õpetaja ametikohti, et tagatud oleks kõikide tööülesannete täitmiseks vajalik ressurss (soovide eelarve).

Kuidas teil on?

Õpetajate töö- ja palgakorralduse kaasajastamine

Kohustuslikud kompetentsid: Enesehoiu ja professionaalsuse tagamine, õppijate toetamine, enda organisatsiooni ja selle inimestesse panustamine, panustamine laiemas hariduse ökosüsteemis.

Õppijate toetamine

EKR tase 7

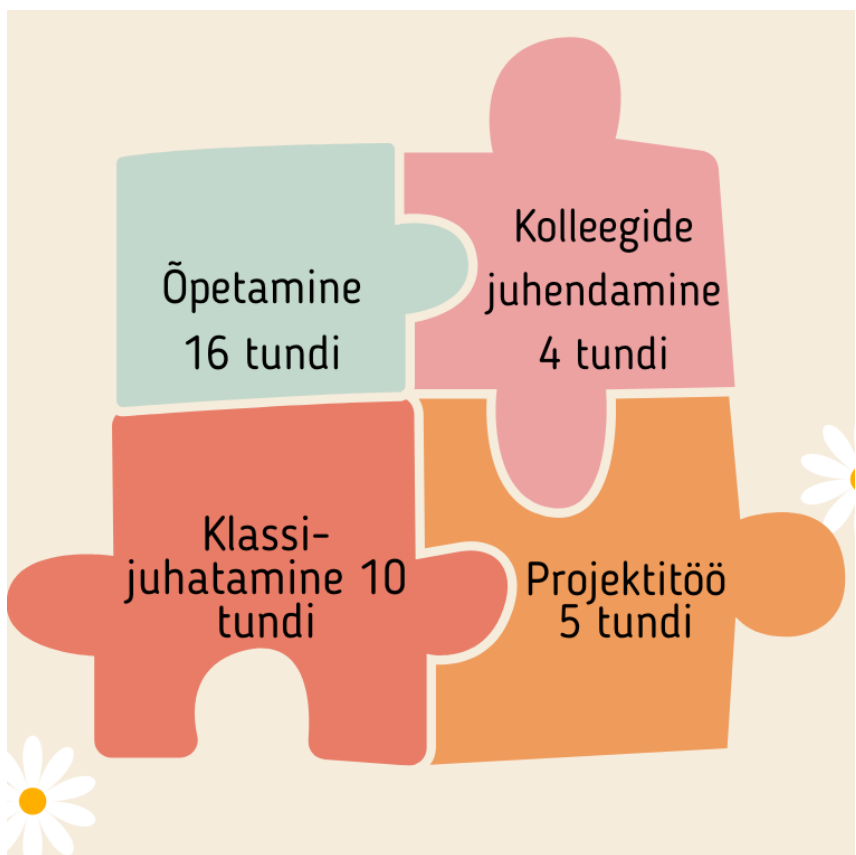
Tegevusnäitajad

1. *Õppijate tundmaõppimine* – õpib tundma igat õppijat ja õppijate rühma, sh nende eripärasid.
2. *Suhete loomine, keskkonna kujundamine ja õppijatest hoolimine* – loob õppijatega head suhted, kujundab õppimiseks turvalise ja kaasava keskkonna ning hoolib iga õppija arengust.
3. *Õpetamise kavandamine ja õpetamine* – kavandab õpetamist pedagoogiliselt asjatundlikult, lähtudes õppekavast. Osaleb õppekava arenduses. Käsitleb õppeprotsessi kui tervikut ning kohandab seda, lähtudes õppijate vanusest, võimetest, vajadustest ning vaimsest ja füüsilisest heaolust. Rakendab tervist hoidvaid tegevusi, sh aktiivseid ja liikumisega lõimitud õppetegevusi, sirutus- ja liikumispause.
4. *Õppevara valimine, kohandamine, koostamine ja jagamine* – valib, kohandab ja koostab õppijatele kohast õppevara, arvestades õppijate eripärasid.
5. *Ainesisu käsitlemine* – käsitleb ainesisu teadus- ja tõenduspõhiselt ning tekitab aine vastu huvi ja toetab sügavat õppimist.
6. *Väärtuste kujundamine ja järgimine* – kujundab ja järgib koos õppijatega ühiselt kokkulepitud väärtusi.
7. *Üldpädevuste arendamine* – toetab õppijate üldpädevuste arengut.
8. *Õppijate võimestamine* – võimestab õppijaid kolleegi juhendamisel sihipäraselt ning suunab neid aktiivselt vastutust võtma oma õppimise ja arengu eest. Teadvustab stereotüüpide mõju, sh enda hoiakutes, ning väldib nende kinnistamist oma töös.
9. *Tagasiside andmine ja hindamine* – annab õppijatele õpiprotsessi ja õpitulemuste kohta edasiviivat tagasisidet ning hindab õppijaid, kasutades sobivaid ja õppijaid kaasavaid meetodeid.

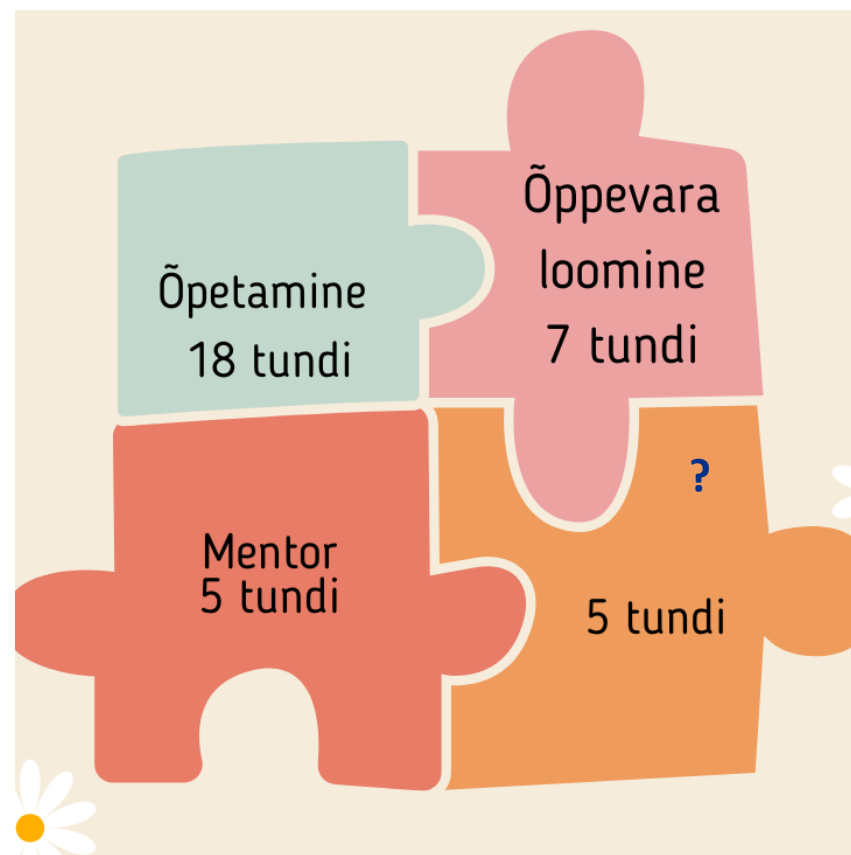
Näide uuest
kutsestandardist

Õpetaja 1, põhipalk **2184** EUR

Õpetaja 2, põhipalk **2445** EUR

Kokkuvõtteks

- Üheski riigi õigusaktis ei ole määratletud kontakttundide määra, normkoormust.
- Iga õpetaja konkreetsed tööülesanded ja töötasu lepitakse kokku direktori ja õpetaja vahel.
- Õpetaja töötasu ei tohiks olla (kooli)aasta jooksul mitmeid kordi muutuv suurus.
- Õpetaja töö- ja palgakorralduse alused tuleks KOVis tervikuna mõtestada ning ühtsetele alustele viia.
- Õpetaja töötasu kujundamisel lähtutakse üldisest tööajast – 35 tundi nädalas
- Ametikohtade kavandamisel pelgalt aineõppe osakaalu põhiselt (st võtmata arvesse ka muid ülesandeid) ei planeerita piisavalt õpetajate ametikohti ning olemasolev õpetaja peab toime tulema märgatavalt kasvanud tööülesannetega sama tööaja piires.
- Õpetaja töötasu mõjutab enim töömaht – mida rohkem tunde, seda suurem tasu. See ei ole õige ja kaasaegne lähenemine, kuna ei võimalda arvestada kontakttunnivälist töömahtu ja aega, sh õpilaste individuaalsele juhendamisele ja individuaalsete õpperadade kujundamisele kuluvat töömahtu ja aega.

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Lõpetuseks

Kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate olemasolu ei sõltu ainult sellest, mida teeb riik. Õpetajate heaolu ja järelkasv on meie kõigi ühine eesmärk. Väga oluline on, et kooli pidaja ja koolijuht mõistaks, mis on nende roll ja vastutus õpetaja kompetentside ja kvalifikatsiooni tõstmisel, õpetajaid väärtustava töö- ja palgakorralduse loomisel.

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Aitäh, et kaasa mõtlesite !

Lisatasu

- Jõulukuuse toomine
- Lillede kastmine
- Arenguveestlused

Kambja valla õpetaja töö- ja palgakorralduse kaasajastamine

Kristi Aria
Liis Rosin
Eve Jaanus

23.04.2025

Miks?

Kambja vallas puudusid:

- ✓ Ühtsed põhimõtted ja finantseerimise alused
- ✓ Ühine arusaam õpetajaameti ja tööaja mõtestamisest
- ✓ Õpetaja põhipalga kindlus ja diferentseerimine

Meie meeskond

Liis

Marko

Kaupo

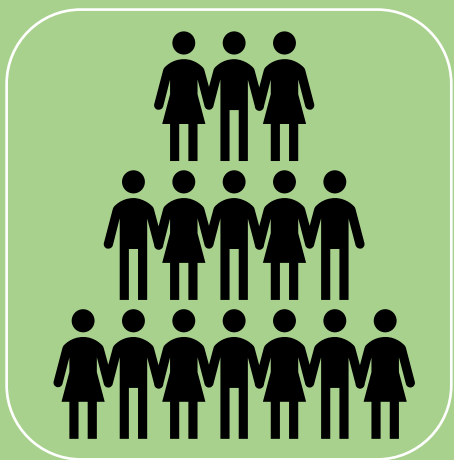
Eve

Kristi

Piret

Õpetaja töö- ja palgakorralduse kaasajastamine Kambja vallas on vajalik, et väärtustada õpetajaametit kui tervikut

**Luua avatud
organisatsiooni -
kultuur**

**Kujundada
mõistlik
töökorraldus**

**Tagada õpetajale
töötasukindlus
suurema
põhipalgana**

Tegevuskava

Kommunikatsioon

- ✓Koduleht projektist
- ✓Uudis projektist, seatud eesmärgist
- ✓Teated kohtumisest valla infokanalite kaudu
- ✓Info jagamine järgnevatest sammudest
- ✓Teavitused küsitluse läbiviimisest
- ✓Kokkuvõtte toimumust

Kommunikatsioon

→ ↺ 🏠

kambja.ee/opetaja-too-ja-palgakorralduse-kaasajastamine

☆

Microsoft 365 Translate YouTube Maps Drive Calendar Gmail

📌 Vald, asutus ja uudised

Haridus ja noored

Ehitus, transport ja keskkond

Pere, sotsiaal ja tervishoid

Kultuur, sport ja kogukonnad

Kontaktid

📄 Taotlused ja toimingud

🏠 > Haridus ja noored > Õpetaja töö- ja palgakorralduse k...

Õpetaja töö- ja palgakorralduse kaasajastamine

Õpetaja töö- ja palgakorralduse kaasajastamine Kambja vallas on vajalik, et väärtustada õpetajaametit, tagades üldhariduskoolides mõistliku töökorralduse, konkurentsivõimelise töötasu ja avatud organisatsioonikultuuri. Tegevuste käigus analüüsitakse valla koolide personali, töötasu ja õpetajate töökoormusega seotud andmeid.

Koostööd õpetaja töö- ja palgakorralduse kaasajastamisel tehakse ka Eesti Linnade ja Valdade Liiduga, kelle algatusel kutsuti ellu pilootprojekt „Õpetaja töö- ja palgakorralduse kaasajastamine munitsipaalüldhariduskoolides” ning koostati **käsiraamat** 📖.

Kavas on:

1. Õpetajate statistika, töö- ja palgakorralduse põhimõtete aja korralduse analüüs (kehtivad õigusaktid ja praktika, kooskõla tööõigusega), järeldused ning ettepanekud põhimõtete kaasajastamiseks.
2. Kehtiv õpetaja töötasu arvestamise finantsmudel, analüüs. Finantsmudeli projekti arendus erineva suurusega Kambja valla koolidele.
3. Ettepanekute arutelu erinevate osapooltega, ettepanekute täiendamine ja põhimõtete kaasajastamine vallavalitsuses.
4. Töö- ja palgakorralduse põhimõtete ellurakendamine koolijuhtide ja vallavalitsuse koostöös.

📌 HARIDUS

Lasteaiad ja lastehoiud

Koolid

Huvikoolid

Huvihariduse ja -tegevuse toetamine

Huvitegevuse kava 📄

Õpetaja töö- ja palgakorralduse kaasajastamine

-

📌 NOORED

Pere- ja noortekeskused

KÕIGE ALUS ON ANALÜÜS!

EHIS õpetaja
palgastatistika

Õpetaja keskmine ja
mediaanpalk

Senised
finantseerimise alused

Tuleviku prognoos, kui
kujundada õpetaja
töö- ja palgakorraldus
uues raamis

Koolides kehtivad töö-
ja palgakorralduse
põhimõtted

Olemasoleva töö- ja
palgakorralduse
koondanalüüs

Töölepingute sisuline
analüüs

Põhipalk, lisatasude ja
preemiate osakaal

Koolijuhtide esitatud -
EHIS, TL, TL lisad

Mida analüüs näitas?

- ✓ Õpetaja keskmine palk on Eesti TOP kümnes
 - ✓ Õpetajaid rohkem kui ametikohti
 - ✓ Õpetaja keskmine koormus on 0,82
- ✓ Õpetaja koormust arvestatakse tuginedes vaid „kontakttunnipõhisele normkoormusele“
 - ✓ Põhipalga maksmise aluseks on tarifikatsioon
 - ✓ Õpetajate ametikohtade finantseerimise aluseks nõ soovieelarved
- ✓ Õpetajana töötavad püsivalt ka koolijuhid, õppejuhid, tugispetsialistid
- ✓ Muutuvpalk enamikes koolides põhipalga kõrval suurema osakaaluga
 - ✓ Vastuolud lisatasude maksmisel

Tulemus

- ✓ Üldhariduskoolide õpetajate töötasustamise aluste koostamise ja rakendamise põhimõtted Kambja valla koolijuhtidele
- ✓ Kambja õpetajate ametikohtade arvestamise ja finantseerimise mudel

Õpetaja tööjõukulu aastas = 2500 brutopalk x 12 kuud x 1,338 tööandja maksud

Arvestuslike ametikohtade arv = konkreetse kooli õpilaste arv / õpilase ja õpetaja suhtarv

Õpetajate tööjõukulud kooli eelarves = ametikohtade arv x õpetaja tööjõukulu aastas

- ✓ Ühised töö ja palgakorralduse planeerimise materjalid
 - ✓ Koostöö ja usaldus
 - ✓ Seire tegevuskava

Väljakutsed

- ✓ Mõtteviisi muutus
 - ✓ Rakendamine
 - ✓ Seire
 - ✓ Usaldus
 - ✓ Vastutus

Muudatuste rakendamine ja seire

EESMÄRK 1: Avatud organisatsioonikultuur			
ALAEESMÄRK	Mõõdik, aeg	Vastutaja	Kaasvastutaja
Ühine arusaam palgakorralduse põhimõtetest	1. Arengukava täiendamine (oktoober - detsember 2024)	Haridusosakonna-juhataja	Abivallavanem, kommunikatsiooni-juht
	2. Koolide töö- ja palgakorralduse põhimõtete koostamine ja kooskõlastamine (november 2024)		
	3. Direktoritega arenguvestlused		
	4. Õpetajate rahuloluküsimustik (oktoober 2025)		
Töökorraldus toetab koostöist õpet	Koolide sisehindamise aruanne (jaanuar 2026)	koolijuht	õppejuhid
EESMÄRK 2: Tööõigusega kooskõla			
	Mõõdik, aeg	Vastutaja	Kaasvastutaja
Õpetajal on üldtööajast lähtuv tööleping, kus on sätestatud kõik õpetaja tööülesanded.	Töölepingute seire (mai 2025)	vallavalitsus	jurist
Mõistlik töökorraldus ja koormus, püsivat ületunnitööd ei tehta	Õpetaja töö- ja palgakorralduse tabeli seire (september 2024) 2. Õpetajate rahuloluküsimustik (oktoober 2025)	Direktor, õppejuhid	haridusosakonna-juhataja
Andmed on õiged	EHIS, saldoandmik andmete seire (detsember, mai)	Direktor, õppejuhid	haridusosakonna-juhataja
Lisatasude käskkirjade arv on vähenenud, kooskõlas VV korraldusega	Lisatasude käskkirjade seire (detsember, mai)	Direktor, õppejuhid	haridusosakonna-juhataja
EESMÄRK 3: Õpetaja töötasukindlus, suurem põhipalk			
	Mõõdik, aeg	Vastutaja	Kaasvastutaja
Töötasu vähemalt 120% eesti keskmisest	Saldoandmikust Kambja õpetaja tegelik palk vs Eesti keskmine, mediaan palk, kooliti (mai 2025)	finantsjuht	haridusosakonna-juhataja
Selge finantsmudel õpetajate tööjõukulude arvestamiseks koolide eelarvetesse	Finantsmudel eelarve planeerimise lisana (september 2024)	finantsjuht	abivallavanem
Enam täistööajaga, diferentseeritud palgaga õpetajaid	Ametikohtade ja koormuste võrdlused kahe viimase aasta vaates (mai 2025)	kooli direktor, õppejuhid	vallavalitsus

Uurimus: Otsime õpetajat!

CV Keskuse töökuulutused 17.04.2025 ja Haridussilma õpetajate palgaandmed KOVides seisuga 31.07.2024.

Näide X: Otsime 1,0 füüsikaõpetajat, töötasu alates 1 820 eurot
Haridussilmas KOV keskmine: 2 351 eurot

Näide Y: Otsime 1,0 klassiõpetajat, töötasu alates 1 820 eurot
Haridussilmas KOV keskmine: 2 184 eurot

Näide Z: Otsime 1,0 tehnoloogiaõpetajat, töötasu alates 2 000 eurot
Haridussilmas KOV keskmine: 2 175 eurot

Tõrvandi Kooli näide september - detsember 2024

21,7 õpetajat (21+0,7)

Klassiõpetajad, aineõpetajad

Klassijuhatajad, ringijuhid, koorijuhid

Abiõpetajad, eelkooliõpetajad

Õpiabiõpetajad

Eriklasside õpetajad

Täistööaeg

16 - 22 tundi õpilastega

Koolielu toimimine

Tagasisidestamine

35

Koostöö, kavandamine jne

Põhipalk 1,0 koormuse juures 2 000 - 2 550 eurot

Kvalifikatsioon, kutsetase, tööülesannete maht ja
intensiivsus; kvaliteet, efektiivsus

Tulemustasu, preemia, toetus (?)

Nelja kuu tegelik keskmine töötasu: 2 404 eurot

- ✓ Õpetaja loodud väärtus on rohkem kui tunniandmine.
- ✓ Põhitööga seotud tegevused ja nende maht lepitakse kokku individuaalselt.
- ✓ Kokkulepete aluseks on kooli eelarve, vajadused ja eesmärgid, arvestatakse õpetaja arengueesmäärke.
- ✓ Õpetaja soovib töö- ja palgakindlust, tasakaalus täiskoormust ja väarikat palka. NB! See TOP 3 on igal inimesel individuaalne.

Tunne oma õpetajat!

**KUI TAHAD MINNA KIIRESTI, MINE
ÜKSINDA.
KUI SOOVID JÕUDA KAUGELE, MINE KOOS!**

KAMBJA – KINDEL JA KODUNE

Kohila valla kogemuslugu

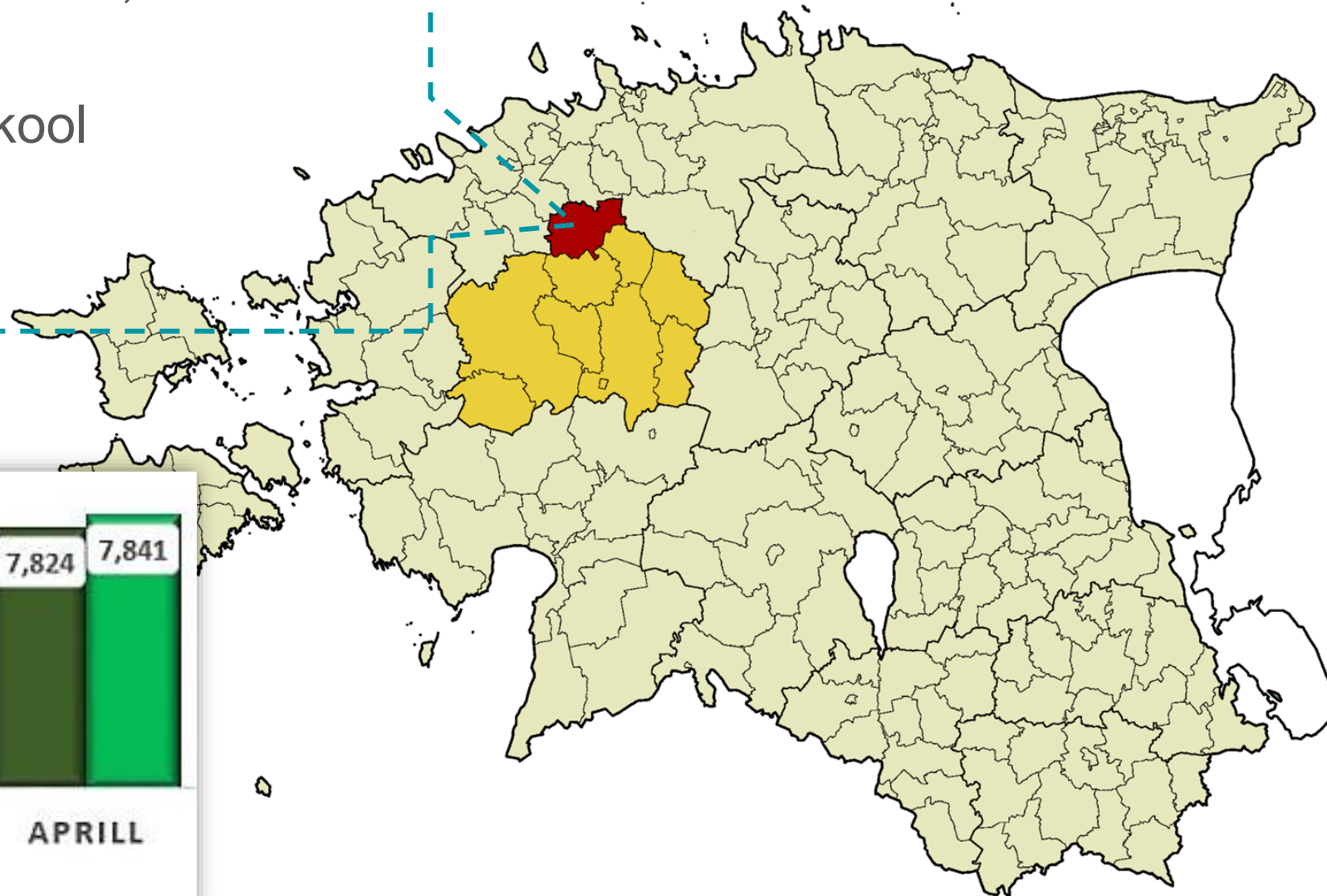
Kalle Uusmaa, Marko Kaljuveer, Ly Mäll
23.04.2025 Narva-Jõesuu

- Elanikke: 7841
- Pindala: 230,2 km²
- Üks alev (Kohila), kolm alevikku, 21 küla
- Eakate osakaal 18%
- Üks munitsipaalüldhariduskool
- Üks eraüldhariduskool
- 1151 üldhariduse õpilast

Kohila vald

Järjepidevalt KASVAV

Rollid paika!

- VOLIKOGU **määrab** koolivõrgu jm **strateegilised suunad**, kinnitab arengukavad, eelarved ja põhimäärused
- VALLAVALITSUS - **viib ellu**: tegutseb koolipidaja rollis igapäevaselt, suhtleb, toetab, vastutab

Rollid paika!

- KOOLIJUHT korraldab kooli igapäevatöö, komplekteerib personali ja sõlmib palgakokkulepped, haldab maja ja rahalisi ressursse
- ÕPPEJUHT korraldab õppetöö, sh õpetajate koormused
- ÕPETAJA loob õpilasele motiveeriva ja arengut toetava keskkonna

Rollid paika!

KOOLI PIDAJA

- juriidiliselt vastutaja kooli pidamise eest:

- hariduse korraldamine
- kooli tegevuse rahastamine
- kvaliteedinõuete jt õigusnõuete täitmine

Rollid paika!

KOHALIK OMAVALITSUS **ei ole** lihtsalt riigi käepikendus, “kohalik esindus” ega abi ootaja – me tegutseme **ise**, oma inimeste nimel ja **koos** nendega. Meie valla kodanikud ei ole pelgalt teenuse saajad, vaid ise aktiivsed riigi kujundajad.

KOV on

- riigi keskvõimu neutraalne ja tasakaalukas partner
- osa avaliku võimu teostamise süsteemist
- iseseisev ja vastutust kandev

KOV ei oota riigi abi - **meie olemegi riik**

Kohila Lasteaed Sipsik Prillimäe õppehoone taasavamine 3.03.2025. Foto: Merle Beljäev

Kui direktoriks tulin...

Meeskond oli

- uudishimulik
- ootusärev
- koostöise hoiaku ja potentsiaaliga

Tarifikatsioon - mis see on?

- igal tükil on hind, iga liigutus hinnastatud
- õpetaja kui tükitööline, mitte persoon

Niimoodi edasi ei saa...

Töörühma sihid

Avatud organisatsioonikultuur. Kooli pidajal, koolijuhil ja õpetajal on ühine ja selge arusaam töö- ja palgakorralduse põhimõtetest ja osapoolte vastutusest.

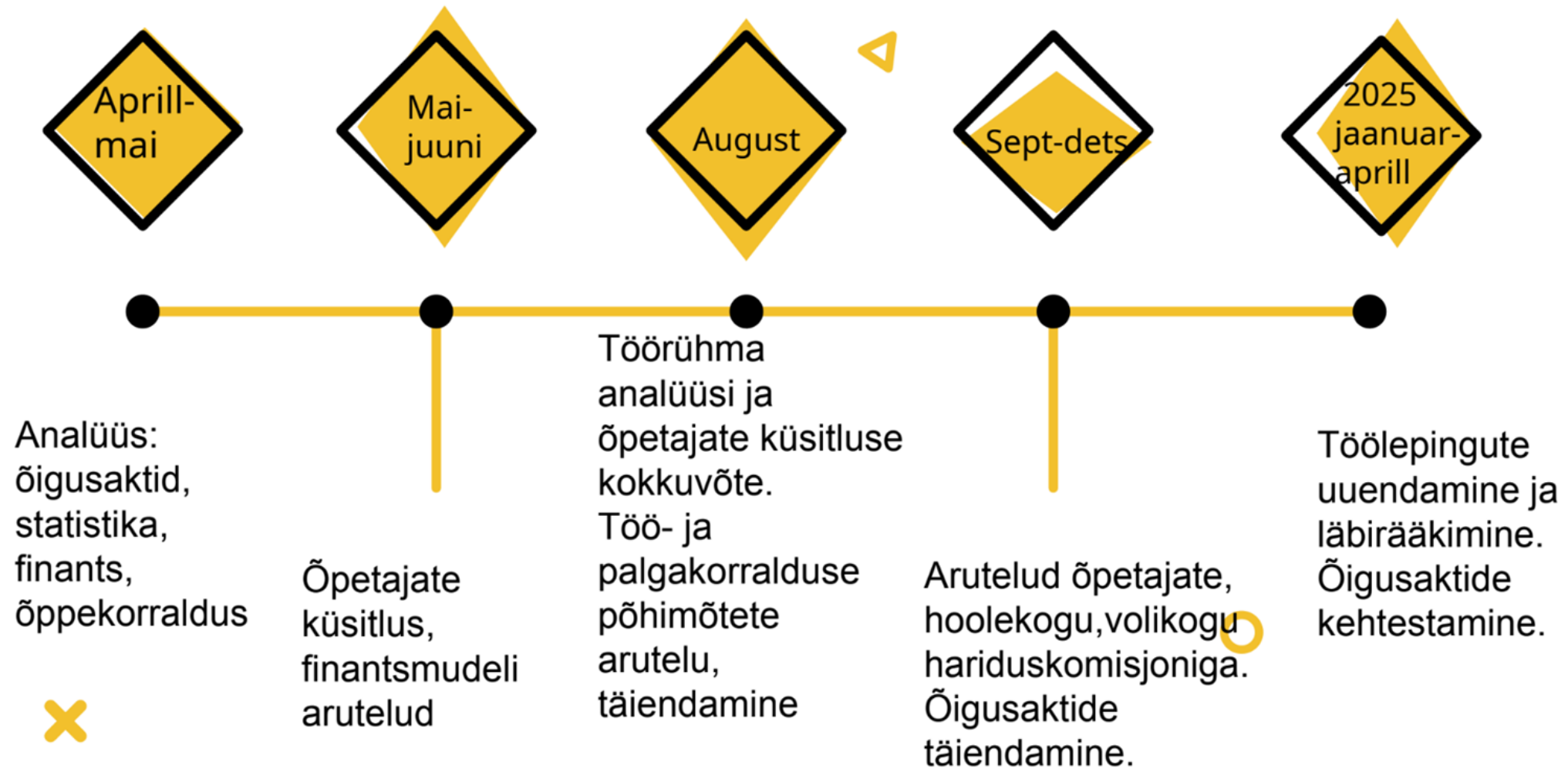
Seadusest tuleneva tööõiguse järgimine. Õpetajal on tööleping, kus on sätestatud kõik õpetaja tööülesanded. Püsivat ületunnitööd ei tehta.

Õpetajal põhipalk on konkurentsivõimeline. Õpetajate ametikohtade rahastamine ja kooli õppekorraldus tagavad, et õpetajal on väärtustatud põhipalk, mis on kvalifitseeritud õpetaja täistööajaga töötamise korral vähemalt 120% Eesti keskmisest.

Ajaraam 2024-2025

Koostöine kultuur on koolis puudulik, iga liigutuse eest küsitakse lisatasu. Lähtuda tuleb laste huvidest. Iga liigutust ei saa rahas mõõta. Sellise mõtteviisiga õpetajad on Kohila G kahjuks vähemuses.

Kohila Gümnaasiumi õpetaja. Intervjuu tagasiside

Õpetaja amet on tervik

- **Kõik tööülesanded** peavad mahtuma põhipalga ja -tööaja sisse.
- Õpetaja **töötasu** peab olema konkurentsivõimeline.
- Õpetaja **amet on väärtuslik** - kuvand vajab avalikult motiveerimist, õppima suunamist.
- Õpetaja, nagu iga teise ameti esindaja, **armastab oma tööd** - oluline on hoiak, suhtumine, sest nii kujuneb hariduse väärtustamine ja kooli kultuur.
- **Meie ise** oleme õpetaja kuvandi loojad.

Õpilane on alati keskmes: õpilane õpib, kui õpetaja loob ja kujundab **keskkonna** õpilase arenguks.

Sama põhipalk, erinevad tööülesanded

Õpetaja 1: põhipalk 2400
tööaeg 35 tundi /nädalas

Õpetaja 2: põhipalk 2400
tööaeg 35 tundi /nädalas

* taandatuna astronoomilisteks tundideks

September - detsember 2024

Arutelud, arutelud, arutelud...

- kohtumised õpetajate, aineühendustega
- selgitamised hoolekogus, hariduskomisjonis, volikogus

**KOMMUNIKATSIOON on
KRIITILISE TÄHTSUSEGA**

Kohila vald on hariduse usku, seda kinnitab eelarve

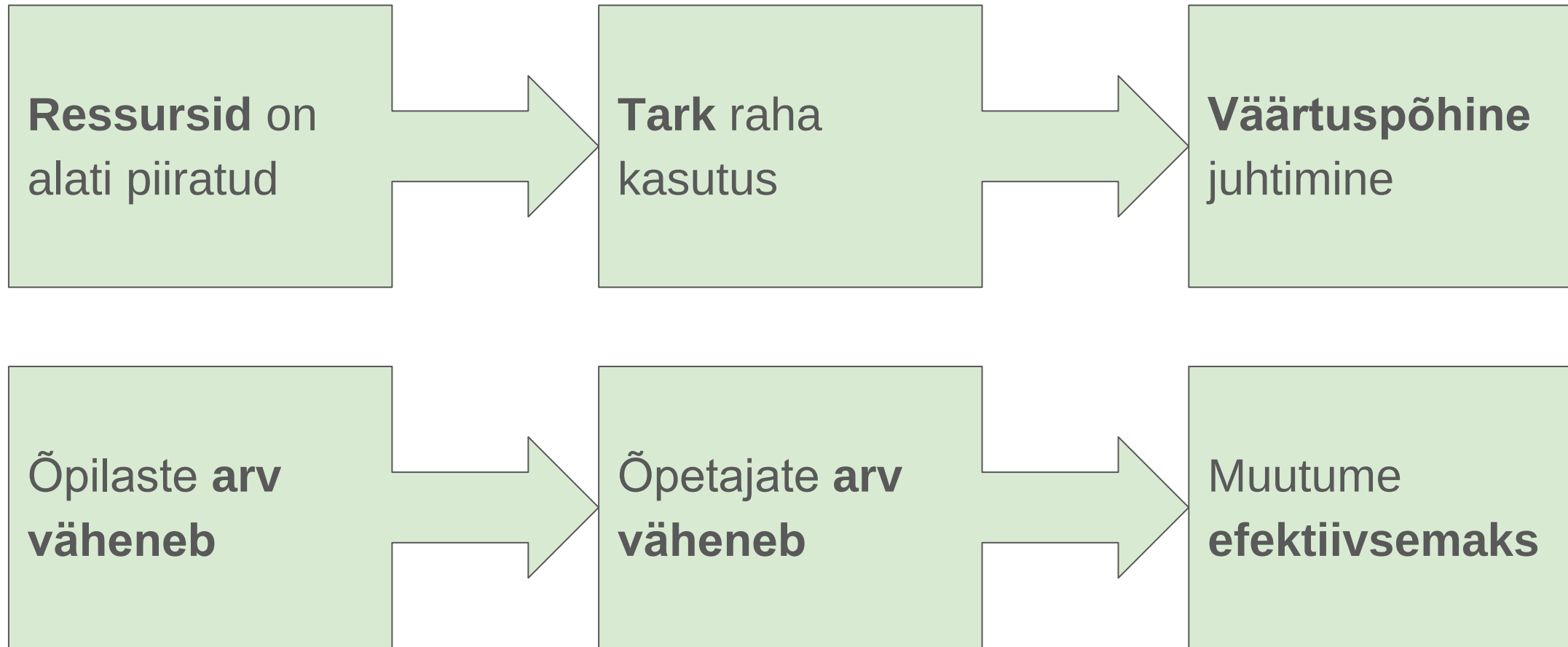

Kohila valla põhitegevuste tulud - ca 17 miljonit eurot
Sellest jaotus haridusvaldkonda - ca 10 miljonit eurot
Sellest jaotus munitsipaalüldhariduskoolile - ca 4 miljonit eurot

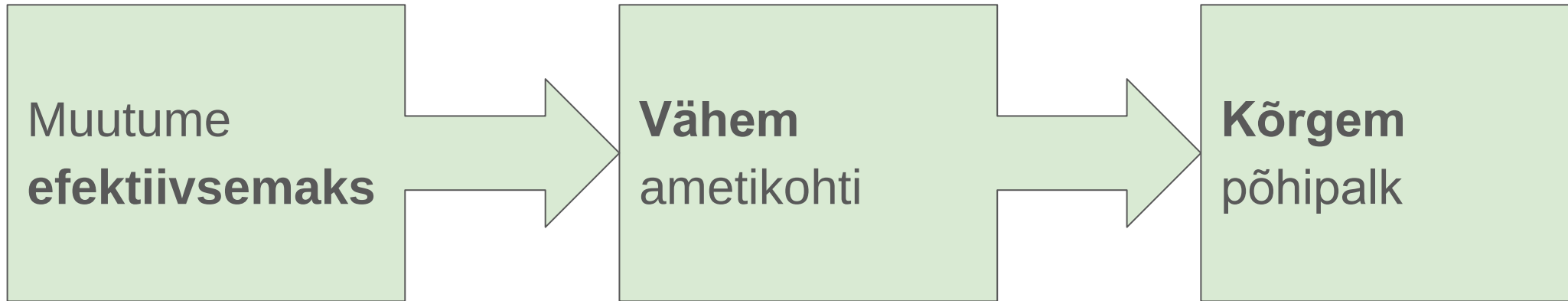

Ei saa jääda ootama, tuleb teha otsuseid

Ei saa jääda ootama, tuleb teha otsuseid

- Eesmärk ei ole hariduse rahastust vähendada, vaid kasutada olemasolevaid vahendeid valdkonna siseselt targemalt
- Õpetaja põhipalk peab olema konkurentsivõimeline
- Meie valla finantsmudel seda toetab

Finantsmudel 2025

Kooli nimetus	õpilaste arv (866)			KOKKU riik + KOV 2025	2025. a. 8 kuud				
	tavaõpe	tõhustatud tugi	eritugi		Ameti-koh tade arv	Keskmine palk	Õpilasi ühe ametikoha kohta		
							tavaõpe	tõhustatud tugi	eritugi
Kohila Gümnaasium	753	51	20	1 711 213	66,6	2 400	13,5	8,4	4,2
Hageri õppekoht	42			107 896	4,2	2 400	10,0		
Huvitegevus				38 534	1,5	2 400			
KOKKU	795	51	20	1 857 644	72,3	2 400			
		sh KOV rahastus		245 243					
		sh riigi rahastus		1 612 401					
Kooli nimetus	õpilaste arv (866)			KOKKU riik + KOV 2025	2025. a. 4 kuud				
	tavaõpe	tõhustatud tugi	eritugi		Ameti-koh tade arv	Keskmine palk	Õpilasi ühe ametikoha kohta		
							tavaõpe	tõhustatud tugi	eritugi
Kohila Gümnaasium	753	51	20	816 626	61,0	2 500	15	8,4	4,2
Hageri õppekoht	42			56 196	4,2	2 500	10,0		
Huvitegevus				20 070	1,5	2 500			
KOKKU	795	51	20	892 892	66,7	2 500			
		sh KOV rahastus		86 692					
		sh riigi rahastus		806 200					

Mida me õppisime

- rollide selgus, ülesannete jaotus
- inimeste tundmine
- kogu kooli protsesside mõistmine ja mõtestamine
- õppekorraldus + selge finantsmudel = 1 tervik
- juhtmeeskonna koostöö on määrav

Mida me õppisime

Üldtööajal põhinev töökorraldus

- Väärtustab **õpetajat**, kes on pühendunud kvaliteedile
- Hoiab **fookuse õpetamisel**, mitte tundide kogumisel
- Vältib iga tegevuse hinnastamist
- Loob eelduse **koostöise töökeskkonna** tekkeks
- Loob eeldused **üksteiselt õppimiseks**

Tahad muuta õpilast, **alusta iseendast**

AITÄH!

ly.mall@kohila.ee
kalle.uusmaa@kohila.ee
marko.kaljuveer@kohila.edu.ee

www.kapafestival.ee

KAPA ^K

FESTIVAL

31. MAI 2025 KOHILA

: SMILERS

I WEAR* EXPERIMENT

REKET MICK PEDAJA MERWIS

MUSTER WINGWAVE TEETSI

Lisatasu

- Akvaariumi koristamise eest
- Õppejuhile dokumentide korrastamise eest
- Direktorile suures mahus ainetundide andmise eest

Suur tänu osalemast!

Kas kohtume taas järgmisel
aastal... ja ehk Saaremaal?

Ilusat jätku ja head aega!

2025